

Anniina Ahlberg

Vaatteen matka käytöstä kierrätykseen

Vaatteiden kierrätystavat Suomessa

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Vestonomi

Vaatetusalan koulutusohjelma

Opinnäytetyö

29.4.2014

Tekijä Otsikko Sivumäärä Aika	Anniina Ahlberg Vaateen matka käytöstä kierrätykseen - Vaatteiden kierrätystavat Suomessa 47 sivua + 1 liite 29.4.2014
Tutkinto	Vestonomi
Koulutusohjelma	Vaatetusalan koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	
Ohjaajat	KM, Ulle Liesvirta
<p>Tässä opinnäytetyössä tutkin kuinka käytettyjä vaatteita kierrätetään Suomessa. Perehdyn eri yrityksiin, jotka vastaanottavat vaatteita. Yhteistyöyrityksenä työssäni toimii hyväntekeväisyysjärjestö Fida International oy, jonka kierrätystapaan perehdyn eniten. Kerron myös muista suurista vaatteiden kierrättäjistä Suomessa sekä muutamasta pienemmästä. Oletuksena oli, että vastaanotetut vaatteet menisivät myyntiin yritysten omiin myymälöihin tai vaatteita lähetetään ulkomaille apua tarvitseville.</p> <p>Kerron kuinka vaatteita voidaan hyödyntää teollisesti sekä kotikonstein. Työstä käy ilmi, kuinka vaatteita voidaan kierrättää materiaaleja hyödyntäen, esimerkiksi valmistamalla vanhoista vaatteista teollisuudessa käytettäviä liinoja. Kerron kuinka vaatteiden keräys tapahtuu sekä mitä vaatteille tapahtuu keräyksen jälkeen. Kaikenlainen vaatteiden kierrätys on pyritty huomioimaan.</p> <p>Työssäni kerron myös vaatteiden tuunauksesta sekä esittelen esimerkkejä tuunatuista vaatteista. Opinnäytetyön lisäksi olen valmistamassa Fidan juhluvuoden kunniaksi kierrätysaiheisen vaatemalliston Fidalle lahjoitetuista vaatteista. Työn lopussa kerron tarkemmin tulevasta yhteistyöstä Fidan kanssa.</p>	
Avainsanat	vaatteiden kierrätys, tekstiilijäte, tuunaus

Author Title Number of Pages Date	Anniina Ahlberg Clothes journey from use to recycling - Methods of Recycling in Finland 47 pages + 1 appendice 29 April 2014
Degree	Bachelor of Fashion and Clothing
Degree Programme	Degree Programme in Fashion and Clothing
Specialisation option	clothing industry training program
Instructors	Ülle Liesvirta, Master of Education
<p>In this thesis I investigate how used clothes are recycled in Finland. I find out how different Finnish companies are re-using and recycling textiles. I have executed this thesis in co-operation with Fida International which is one of biggest Finnish charity companies. I was exploring how recycling is carried out at Fida. I will also find out how other big charities are recycling donated clothes. I will discuss few smaller Finnish companies which are using used clothes as materials in order to make new products. I assumed that the most donated clothes are going to be sold at charity shops or they are taken abroad for people, who need help.</p> <p>In this thesis I discuss how clothes can be recycled in industrial ways and “do it yourself” methods. I will also explore how clothes can be used as manufacturing cloths for industrial use. I will also investigate how used clothes are collected and what happens after that step by step. An attempt is to discuss many different ways concerning how to recycle clothes.</p> <p>I will also discuss about how old clothes can be refashioned. I will show how I have refashioned old clothes. Later this year I am doing a collection for Fida from clothes which are donated to them. This will be quite challenging because of the materials. I am using clothes which are not good enough for charity shops. There will be small flaws in the clothes for example small stains or they could be broken. In the end of thesis I will wrie more about this upcoming pro-ject.</p>	
Keywords	clothes, recycling, refashion, textile waste

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Yhteistyöyritys Fida International ry	2
3	Työn lähtökohdat	4
3.1	Työn tausta ja tavoitteet	4
3.2	Aineiston hankinta ja työn toteutus	5
4	Vaatteen elinkaari lyhyesti	6
4.1	Vaatteen valmistus	6
4.2	Valmis vaate	7
4.3	Vaatteen kierrätys tai hävittäminen	8
4.4	Yhteisvaikutukset	8
5	Fida vaatteiden kierrättäjänä	8
5.1	Vaatteiden vastaanotto ja keruu	8
5.2	Työ lajittelukeskuksessa	9
5.3	Kakkosvaate	12
5.4	Tukkumyynti	13
6	Muita Suomessa toimivia vaatteiden kierrättäjiä	14
6.1	Hyväntekeväisyysjärjestöt ja vaatteita keräävät yritykset	14
6.1.1	UFF	14
6.1.2	Pelastusarmeija	17
6.1.3	Suomen Punainen Risti	18
6.1.4	H&M	20
6.2	Muut vaatteiden uusiokäyttäjät	Error! Bookmark not defined.
6.2.1	Dafecor	21
6.2.2	EkoCenter JykaTuote	21
6.2.3	Pure Waste Textiles	22
7	Tekstiilien jatkojalostus teollisesti	24
7.1	Mekaaninen kierrätys	24
7.2	Sulatusmenetelmä	24
7.3	Kemiallinen kierrätys	25

7.4	Valmistus langaksi	25
7.5	Valmistus kuitukankaaksi	25
7.6	Flokin valmistus	26
7.7	Tekstiilien polttaminen	26
8	Muu kierrätys	26
9	Vaatteiden tuunaus	28
9.1	Mitä tuunaus on?	28
9.2	Esimerkkejä tuunatuista vaatteista	29
	Nahkainen ”kangaskassi”	29
	Ruma joulupaita	30
	Karvatakki	32
	Hapsulaukku	32
	Niittiolkain mekko	34
	Minttu nahkalaukku	35
	Matto	35
9.3	Kierrätystapahtumia	38
	Kierrätystehdas-tapahtuma	38
	Siivouspäivä-tapahtuma	39
	Ompelukahvila-tapahtuma	39
10	Vaatteiden tuunausprojekti yhteistyössä Fidan kanssa	40
11	Analyysi ja yhteenveto	42
	Lähteet	44
	Liitteet	
	Liite 1. Asiantuntijahaastattelun kysymykset	

1 Johdanto

Olen kiinnostunut vaatteiden kierrätyksestä ja uusiokäytöstä, joten halusin tehdä aiheeseen liittyvän opinnäytetyön. Kiinnostukseni vaatteiden uusiokäyttöön alkoi jo nuorena, kun opin ompelemaan. Kiinnostukseni kasvoi, kun olin ammattikoulun aikana työharjoittelussa Mereija-nimisessä ompelimossa. Mereijan periaatteina ovat kestäväkehitys ja materiaalien uusiokäyttö. Työharjoittelussa pääsin hyödyntämään jo olemassa olevia materiaaleja ja tekemään niistä uutta. Tämän jälkeen olen itse innostunut vaatteiden muokkaamisesta.

Vaatejätettä kertyy hirveitä määriä nykyään, kun kaikilla on varaa ostaa uusinta muotia. Halpavaateketjut ovat mahdollistaneet jokaiselle uusien vaatteiden oston edulliseen hintaan. Vaatteiden laatu ei yleisesti ole kovin hyvä näissä ketjuissa, joten vaatteet eivät kestä kauaa kulutusta. Kun myydään huonolaatuisia vaatteita, saavat yritykset asiakkaat palaamaan uudelleen ja ostamaan uutta huonoksi kuluneen tilalle. Myös muoti muuttuu nopeasti, joten uusille vaatteille on jatkuva kysyntä.

Vaatteiden keräystä harjoittavia yrityksiä on Suomessa paljon. Minua onkin mietityttänyt mitä kierrätykseen vietäville vaatteille tapahtuu. Lähtökohtaisesti luulonani on ollut, että vaatteet käydään läpi ja lajitellaan. Sen jälkeen ne laitetaan myyntiin yritysten omiin liikkeisiin ja osa mahdollisesti lahjoitetaan ulkomaille apua tarvitseville. Uskon, että monella on sama mielikuva, joka minullakin oli ennen tämän työn tekoa. Tämä opinnäytetyön kautta halusin selvittää, mitä vaatteille oikeasti tapahtuu ja kuinka prosessi toimii.

Käytettyjä vaatteita myydään myös teollisuuden käyttöön. Niistä valmistetaan hyödyllisiä uusia tuotteita, kuten siivousliinoja ja imeytysrättejä. Valitettavasti ihan priimaa vaatetta saattaa mennä teollisuuden räteiksi kierrätysprosessin kautta, sillä vaatemäärät ovat niin suuria, ettei kaikkea ehditä lajitella. Se on mielestäni harmi, sillä en usko, että ihmiset tietävät mitä heidän lahjoittamilleen vaatteille todellisuudessa tapahtuu. Upeita vaatteita ei enää pääsekään kukaan pukemaan päälleen, vaan ne päätyvät silppuriin.

On mielestäni parempi, että vaatteiden raaka-aine uusiokäytetään kuin, että vaatteet päätyisivät kaatopaikalle. Vuonna 2016 on Suomeen tulossa uusi laki, joka kieltää vaatteiden ja tekstiilien laitton kaatopaikkajätteen sekaan. Sitä kuinka laki tullaan käy-

tännössä toteuttamaan, ei ole vielä kerrottu. Pelkäänpä, että jatkossa ihmiset vievät myös rikkiäiset ja likaiset vaatteet vaatteita keräävien yritysten keräyslaatikoihin. Silloin ongelma ei ratkea, vaan se siirretään kyseisen yrityksen harteille. Toisaalta on hyvä, että vaatteet eivät joudu kaatopaikalle, mutta toisaalta se rasittaa yritysten vaatteiden lajittelua entisestään. Tämän myötä harvempi vaate ehditään käydä läpi, jonka vuoksi hyviä vaatteita joutuu entistä enemmän räiteiksi teollisuuteen. Vai onko meille tulossa omat keräysastiat vaatteille paperinkeräyksen tapaan? Kierrätettäisiinkö nämä ”jäte-vaatteet” uusiksi materiaaleiksi valtion toimesta? Näihin kysymyksiin en valitettavasti saanut vastauksia tämän työn myötä, mutta asia selvinnee tulevaisuudessa, kun laki astuu voimaan.

Lisäksi kerron työssä, kuinka voi itse hyödyntää vanhoja vaatteita. Vaatteiden tuunaus eli muokkaaminen on nostanut suosiotaan eikä enää ole häpeä käyttää itse tehtyjä vaatteita. Vanhasta vaatteesta saa pienillä päivityksillä uuden ja vaateen elinkaari pitenee. Taitavammat ompelijat tekevät vanhoista vaatteista jotain aivan uutta, jota ei edes vanhaksi vaatteeksi tunnista. Vaatetuunauksesta on tullut niin suosittua, että siitä järjestetään kursseja ja tapahtumia.

Yhteistyöyrityksenä työssäni on vaatteita kierrättävä yritys Fida International oy. Olen kevään ja kesän 2014 aikana valmistamassa toisen henkilön kanssa Fidalle kierrätysaiheisen naistenvaatemalliston. Tästä lähti idea, pyytää Fida yhteistyökumppaniksi opinnäytetyöhöni, koska aihe on sellainen, josta Fidalla on vahva tausta ja tuntemus.

2 Yhteistyöyritys Fida International ry

2.1 Fida International ry

Fida International ry eli Fida on Suomessa vuonna 1927 perustettu Suomen helluntai-seurakuntien lähetys- ja kehitysyhteistyöjärjestö (Fida 2012). Fidalla on 28 lähetystoria ympäri Suomea. Lähetystoreilla myydään lahjoituksena saatuja vaatteita, tavaroita ja huonekaluja. Myynnistä saatu tuotto käytetään pääosin kehitysyhteistyöhön ja humanitaariseen apuun. Toiminnan kuluista käytetään 85 prosenttia ulkomaantyöhön ja 15 prosenttia yleishallintoon, viestintään ja varainhankintaan (Fida 2014a.) Lisäksi Fida saa tukea yksityisiltä lahjoittajilta (Fida 2014b). Fida ei ole voittoa tavoitteleva yhtiö, vaan puhtaasti hyväntekeväisyysjärjestö. Fidan toiminta pohjautuu kristillisiin arvoihin

ja lähimmäisen auttamiseen. Fida tarjoaa apua tarvitseville ihmisille kehitysyhteistyötä sekä kristillistä lähetystyötä. Suomen ulkoasiainministeriö on kehitysyhteistyön merkittävin rahoittaja (Fida 2014b.)

2.2 Historia

Suomen helluntaiseurakunnat perustivat vuonna 1927 Suomen Vapaan Ulkolähetysten. Perustajana toimi pastori Nikolai Pöysti. Aluksi työ oli lähetystyötä ihmisten auttamiseksi ja lähetysseura perusti sairaaloita, kouluja ja orpokoteja. Vuonna 1974 Suomen Vapaa Ulkolähetysten yhteyteen perustettiin Lähetysten Kehitysapu (LKA), joka vastasi sosiaalisesta työstä. LKA perusti ensimmäisen kirpputorin Helsinkiin vuonna 1979. Vuoteen 2001 asti Suomen Vapaa Ulkolähetys ja Lähetysten Kehitysapu toimivat rinta rinnan, mutta omilla nimillään. Tämän jälkeen yhteiseksi nimeksi tuli Fida International ry. (Fida 2014c). Sana *fida* on latinaa ja tarkoittaa uskollista ja luotettavaa (Wikipedia 2014).

2.3 Vaatteet osaksi Fidan toimintaa

Helluntaiseurakuntien lähetysjärjestössä kehitysyhteistyön varainkeruusta vastannut henkilö, Pauli Rantanen, keksi alkaa keräämään suomalaisilta vanhoja vaatteita ja myymään niitä eteenpäin. Myynnistä saadun tuoton avulla voitiin auttaa vähäosaisia ihmisiä lähetyskohteissa. Vaatteiden lahjoitus alkoi räjähdysmäisesti. Keräys tapahtui ympäri Suomea keräyspisteillä, joissa olivat kuorma-autot vastaanottamassa lahjoituksia. Ihmiset lahjoittivat vaatteita todella paljon ja vaatteet piti kuljettaa junilla Vihtiin lajiteltaviksi. Alkurysäyksen jälkeen lahjoitusten määrä tasaantui ja väheni. Vuoden 1993 laman jälkeen tuli uusi huippu lahjoitusten määrässä. Vuonna 1979 Fida avasi ensimmäisen lähetystorinsa. Ensimmäiset keräyslaatikot tulivat vuonna 1997. Lähetystorien ideana oli pitää hinnat edullisina, jotta tavara liikkuisi. Edullisilla hinnoilla haluttiin myös auttaa vähävaraisempia suomalaisia, joilla ei ollut varaa ostaa vaatteita normaaleista kaupoista. Tänä päivänä yhdestä eurosta 85 senttiä lähtee maailmalle. (Haimila, 2014.)

3 Työn lähtökohdat

3.1 Työn tausta ja tavoitteet

Tutkimuksen aiheena on vaatteiden kierrätys ja uusiokäyttö Suomessa. Maailmalla tuntuu vallinneen jo jonkin aikaa niin sanottu kertakäyttökulttuuri. Uusia vaatteita ostetaan hetken mielihajusteesta ja niitä saatetaan käyttää vain kerran tai pari ennen kuin ne heitetään pois. Suomessa tekstiilijätettä kertyy eri lähteiden mukaan 90 miljoonasta kilosta jopa 120 miljoonaa kiloa vuodessa. Siitä kolme neljäs osaa päätyy kaatopaikalle, joka on 17 kiloa henkilöä kohden (Tiensuu 2013). Ennen kaupoissa oli selkeästi kaksi sesonkia vaatteille. Nyt niitä on ainakin neljä, jokaiselle vuodenaikalle oma. Joissakin liikkeissä tuntuu sesonki vaihtuvan vielä useammin, jopa lähes joka viikko. Tarvitsemmeko todella näin paljon vaatteita? Ehkä meidän olisi aika miettiä vaatteita ekologisemmalta kannalta eikä aina vain ostaa uutta.

Pikku hiljaa ekologisuus on kuitenkin taas nousussa ja ihmiset tuntuvat alkaneen miettimään kierrätystä. Minua kiinnostaa erityisesti, mitä vanhoille vaatteille tapahtuu. Vaatteet kuitenkin ovat sellaisia, mitä jokainen tarvitsee sekä käyttää, eikä niiden kierrätyksestä ole paljoa puhetta. On sen verran, että monet vievät vanhat vaatteensa kierrätykseen niitä vastaan ottaville yrityksille. Vaatteille olisi hyvä saada jonkin yhteinen valtakunnallinen sääntö, kuinka ne tulisi kierrättää, aivan kuten lasille ja paperille on jo. Uusi laki koskien orgaanista jätettä kaatopaikoilla onkin tulossa vuonna 2016, mutta miten se muuttaa vaatteiden kierrätyksen? Uuden lain mukaan orgaanista jätettä ei saisi enää viedä kaatopaikoille. Rajoitus koskee jätettä, jossa on yli 10 prosenttia orgaanisia aineita (Valtioneuvosto 2013).

Vanha vaate voi olla muutakin kuin vain vanha vaate. Varsinkin, jos vaate on vielä kunnossa, siitä on vielä moneksi. Vanha vaate voi päästä uudelleen käyttöön toisen henkilön käytössä. Vanhasta vaatteesta, joka ei ole enää muodin mukainen voi pienellä muokkauksessa saada uuden trendikkään vaatteen. Vanhasta virttyneestä t-paidasta saa oikein hyviä siivousträttejä. Kierrätysaiheisia tapahtumia onkin viime vuosina ilmaantunut kivasti. Niissä kerrotaan ihmisille, kuinka vaatteita ja tavaroita voi uudelleen käyttää ja kierrättää sekä autetaan konkreettisesti esimerkiksi vetoketjun vaihdossa.

Suomessa ja ainakin pääkaupunkiseudulla tuntuu olevan hyvin paljon yrityksiä, jotka ottavat vastaan vanhoja vaatteita ilmaiseksi. Suurimpia näistä ovat Pelastusarmeija, UFF, Suomen Punainen Risti (SPR) sekä Fida. Tietävätkö ihmiset, mitä vaatteille tapahtuu, kun ne on jätetty kierrätykseen? Oletuksena varmaankin on, että vaate menee myyntiin tai se lahjoitetaan apua tarvitseville. Jos vaate menee myyntiin, kuka sen myy, jos myy ja mihin? Läheskään kaikki lahjoitetut vaatteet eivät päädy kaiken kansan saataville kirpputoreille tai käytetyn vaateen myymälöihin.

Käsittelen työssäni myös vaatteiden muokkausta, eli tuunausta. Kerron kuinka vaatteita voi muokata sekä esittelen itse tuunaamiani vaatteita.

3.2 Aineiston hankinta ja työn toteutus

Työssä tutkimusmenetelmäni on kvalitatiivinen. Aloitin työn tekemisen selvittämällä mitä vaatteita kerääviä yrityksiä Suomessa on. Yhteistyökumppanina tässä työssä toimii Fida, joten sain heiltä henkilökohtaisesti paljon hyödyllistä tietoa. Kävin kolme kertaa tapaamassa Fidan henkilökuntaa. Tein asiantuntija haastattelun Fidan lajittelukeskuksessa Helsingin Roihupellossa. Pääsin samalla tutustumaan Fidan lajittelukeskuksen sekä näin konkreettisesti kuinka lajittelu tapahtuu. Kiersin laatuvaastavan kanssa koko lajittelukeskuksen läpi ja samalla hän kertoi sekä näytti kuinka kaikki tapahtuu. Oli erittäin mielenkiintoista vihdoin saada nähdä miten kierrätys oikeasti tapahtuu.

Fidan lisäksi hain tietoa muista suurista vaatteiden kerääjistä Suomessa. Päätin valita työhöni neljä suurinta yritystä. Kaikki nämä neljä yritystä ovat hyväntekeväisyysjärjestöjä ja he rahoittavat toimintaansa vaatteiden myymisellä ja kierrättämisellä. Tietoa yrityksistä hain yritysten omilta kotisivuilta sekä vaatealan opinnäytetöistä. Niistä sain tietoa, jota yrityksen omilta sivuilta ei löytynyt. Lisäksi oli mielenkiintoista nähdä kuinka muut ovat lähestyneet aihetta. Opinnäytetöiden lisäksi käytin lähteinä alan kirjallisuutta. Lähetin myös joitakin sähköposteja, mutta kaikkiin en saanut vastauksia.

Koska vaatteiden kierrätys on paljon enemmän kuin vaatteiden keräystä ja myyntiä, halusin selvittää kuinka vaatteiden materiaaleja voidaan kierrättää. Löysin kaksi suomalaista yritystä, jotka kertovat toiminnastaan hyvin avoimesti kotisivuillaan. Lisäksi löysin mielenkiintoisen lehtiartikkelin uudesta suomalaisesta yrityksestä, joka tekee

uutta lankaa leikkuujätteestä. Halusin tämän yrityksen mukaan työhöni ja tutustuin sen toimintaan heidän kotisivujen kautta.

Tuunauksessa minulla on omakohtaista kokemusta, joten kerron vapaasti mitä tuunaus on sekä esittelen tuunaamiani vaatteita. Tuleva malliston suunnitteluprojekti Fidalle on myös tuunausta, joten halusin näyttää konkreettisia esimerkkejä minkälaista tuunaus voi olla. Olen itse aktiivinen kirputoreilla kävijä ja pidän kierrätysaiheisista tapahtumista. Siksi halusinkin kertoa tapahtumista myös tässä työssä, sillä ne ovat tärkeä osa kierrätystä ja uusiokäyttöä. Tapahtumat inspiroivat minua ja saavat innostumaan uudestaan vanhoista vaatteistani.

Erityisesti minua kiinnosti kuinka uusi jätelaki aiotaan toteuttaa, niin ettei ihmiset heitä enää tekstiilejä sekajäteastioihin. Laitoin asiasta sähköpostin ympäristöministeri Jarmo Muurmanille, mutta en koskaan saanut vastausta.

4 Vaatteen elinkaari lyhyesti

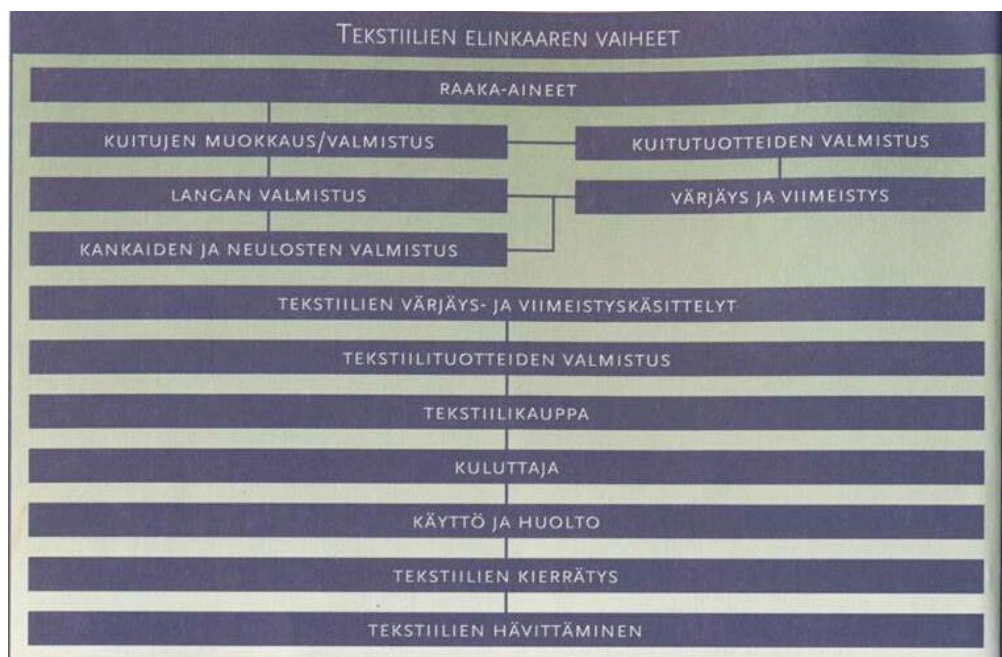
4.1 Vaatteen valmistus

Kankaiden ja vaatteiden valmistuksesta syntyy aina ympäristövaikutuksia. Ennen kuin valmiit tekstiilituotteet ovat kuluttajien saatavilla, ne käyvät läpi useita eri prosessivaiheita. (Talvenmaa 1998, 9.) Tekstiilien valmistus aloitetaan prosessoimalla luonnon raaka-aineet tai synteettisesti valmistetut materiaalit kuiduiksi. Luonnonraaka-aineet tulee aina putsata epäpuhtauksista ennen varsinaista käsittelyä tai käsittelyn aikana. Synteettiset kuidut taas ovat usein öljypohjaisia, joten niihin käytetään maailman vähäisiä öljyvaroja. Puuvillakilon kasvatukseen voidaan käyttää jopa 200 00 litraa vettä (Pure Waste Textiles 2014a.) Kuitujen valmistuksen jälkeen, niistä kehrätään lankaa. Usein jossain valmistusvaiheessa kuidut tai langat käsitellään esimerkiksi valkaisemalla tai värjäämällä. Myös erilaisia kemiallisia käsittelyjä voidaan tehdä. Kun lanka on valmis, siitä valmistetaan kangasta tai neulosta. Myös jo kudottuihin kankaisiin voidaan lisätä esi- tai viimeistyskäsittelyjä, kuten siliävyys- tai lianhylkivyyksikäsittely. (Talvenmaa 1998, 10.) Käsittelyillä pyritään usein vaikuttamaan tekstiilien käyttömukavuuteen sekä helppohoitoisuuteen, sillä käsittelyt usein pidentävät vaatteen käyttöikää esimerkiksi vähentämällä pesukertoja. Kankaan ulkonäköön vaikuttavat viimeistykset ovat sen si-

jaan usein ristiriitaisia, sillä käsittelyt usein heikentävät kankaan laatua samalla, kun kankaaseen saadaan haluttu ulkonäkö. Esimerkiksi kivipesulla saadaan tietty ulkonäkö kankaaseen, mutta samalla se heikentää kankaan laatua. (Talvenmaa 1998, 50.) Valmiista kankaasta leikataan vaate ja leikkuusta syntyy aina jonkin verran leikkuujätettä. Lopuksi vaate ommellaan kasaan. (Talvenmaa 1998, 10.)

4.2 Valmis vaate

Vaatteet toimitetaan myytäväksi kauppoihin kuluttajille. Vaatteiden kuljetuksesta ja varastoinnista syntyy aina kustannuksia, sekä ne rasittavat ympäristöä. Kuluttajan ostettua vaate, hän käyttää sitä, jolloin vaate kuluu. Käytössä vaate myös likaantuu, joten se tarvitsee pesua. Useimmiten pesu tapahtuu kotona normaalisti vesipesuna. (Talvenmaa 1998, 60.) Pesutulokseen vaikuttaa käytetty pesuaine ja vedenlaatu. Veden tehtävän pesussa on kostuttaa vaate sekä lika ja liottaa pesuaine sekä vesiliukoista likaa. Kova vesi heikentää pesuaineen toimintakykyä. Kovalla vedellä tarkoitetaan vettä, jossa on tietyn rajan ylittävä määrä kalsium- ja magnesiumsuolaa. Suomessa valtaosa vesilaitosten toimittamasta vedestä on pehmeää vettä. (Talvenmaa 1998, 58.) Pesuaineen valmistus, veden puhdistus ja vedenkäyttö pesussa lisäävät kaikki luonnonkuormitusta.

Kuva 1. Taulukko tekstiilien elinkaaren vaiheista (Talvenmaa 1998, 10).

4.3 Vaatteen kierrätys tai hävittäminen

Käytetyn vaatteen voi kierrättää usealla tavalla. Vaatteen voi esimerkiksi myydä kirpputorilla. Vaatteet voi myös lahjoittaminen niitä kerääville yrityksille. Vanhoista vaatteista voi esimerkiksi leikata matonkuteita, joista voi valmistaa maton. Tai käyttää muuten materiaalin uudelleen esimerkiksi askarteluihin tai siivousträtteihin. Vaikka vaatteita kierrätetään, suomalaisille kaatopaikoille päätyy jopa 120 miljoonaa kiloa tekstiilijätettä vuosittain (Tiensuu 2013).

4.4 Yhteisvaikutukset

Vaatteen valmistukseen kuuluu monia luontoa kuormittavia vaiheita. Siksi jo olemassa olevia tekstiilejä olisi hyvä hyödyntää sen sijaan, että koko ajan valmistetaan uutta. Vanhan, jo olemassa olevan materiaalin käyttö ei kuormita luontoa yhtä paljon kuin uuden valmistus, sillä se on jo kertaalleen käynyt läpi edellä mainitsemani vaiheet. Uusia tuotteita olisi hyvä jatkossa valmistaa näistä jo kerran elinkaaren päästä päähän käyneistä materiaaleista.

Luulen harvan kuluttajan ajattelevan, sitä kuinka pitkän prosessin vaate on kulkenut ennen kuin se on päätynyt valmiina vaatteena kuluttajan vaatekaappiin. Kaikki mitä vaatteelle tehdään vaikuttaa myös luontoon.

5 Fida vaatteiden kierrättäjänä

5.1 Vaatteiden vastaanotto ja keruu

Fidassa vaatteiden keräys tapahtuu pääsääntöisesti kahdella tavalla. Suurin osa vaatteista, noin 60 %, saadaan keräyslaatikoiden kautta. Laatikoita on muutamaa erimallista, mutta yleisin on iso harmaa laatikko, jonka tilavuus on 3m³. Yhteen laatikkoon mahtuu noin 300 kiloa lahjoituksia. Myymälöihin on myös mahdollista viedä lahjoituksia ja niiden kautta saadaankin loput 40 % lahjoituksista. Fidan kannalta paras lahjoitustapa olisi viedä vaatteet myymälöihin, sillä keräyslaatikoista varastetaan harmillisen usein. Tällöin keräyslaatikoissa olevat muovipussit ovat usein revitty auki ja vaatteet pääsevät likaantumaan. Fidalta on myös mahdollista tilata kotihaku, mutta sen kautta tulee enemmänkin huonekaluja ja astioita, vaatteita hyvin vähän. Siivouspäivä-kampanjan

aikana Fidalla on kiertäviä keräysautoja eri pisteillä, joihin voi myös tapahtuman ajan lahjoittaa vaatteita ja tavaraa. (Haimila, Välimäki 2014.)

Pääkaupunkiseudun lahjoitukset kerätään Helsingin Roihupellossa sijaitseva Fidan lajittelukeskukseen. Se vastaanotti vuonna 2013 vaatteita ja tavaraa noin 900 000 kiloa. Tämä sisältää vaatteet, laukut, kengät ja pientavarat. Lajittelukeskus perustettiin vuonna 2007, jolloin lahjoitusten määrä oli 500 000 kiloa. Lahjoitukset punnitaan sellaisena kun ne on annettu, minkä jälkeen vasta vaatteet erotellaan muista tavaroista. Ennen nykyisen lajittelukeskuksen perustamista ei lahjoituksia punnittu. Pääkaupunkiseudun ulkopuolella lahjoitusten lajittelu tapahtuu myymälöissä, jossa ei ole punnitusmahdollisuutta. Arviolta lahjoituksia saadaan muualla Suomessa noin 250 000 - 300 000 kiloa. (Haimila, Välimäki 2014.)

Lahjoitetuista vaatteista yli puolet on naisten vaatteita. Loput ovat tasaisesti miesten ja lasten vaatteita, mutta niiden kunto on yleisesti huonompi kuin naisten vaatteissa. Varsinkin miesten vaatteet ovat usein loppuun käytettyjä. Yleisesti eniten tulee niin sanottujen halpaketjujen vaatteita. Niissä vaateen laatu on huonompi ja vaate on jo myös helposti poissa muodista. Nämä halpaketjuvaatteet ovat ongelma, sillä niitä tulee paljon ja niiden jälleenmyyntiarvo on hyvin pieni. Halpaketjujen vaatteita meneekin siksi melko vähän myymälöihin. (Haimila, Välimäki 2014.)

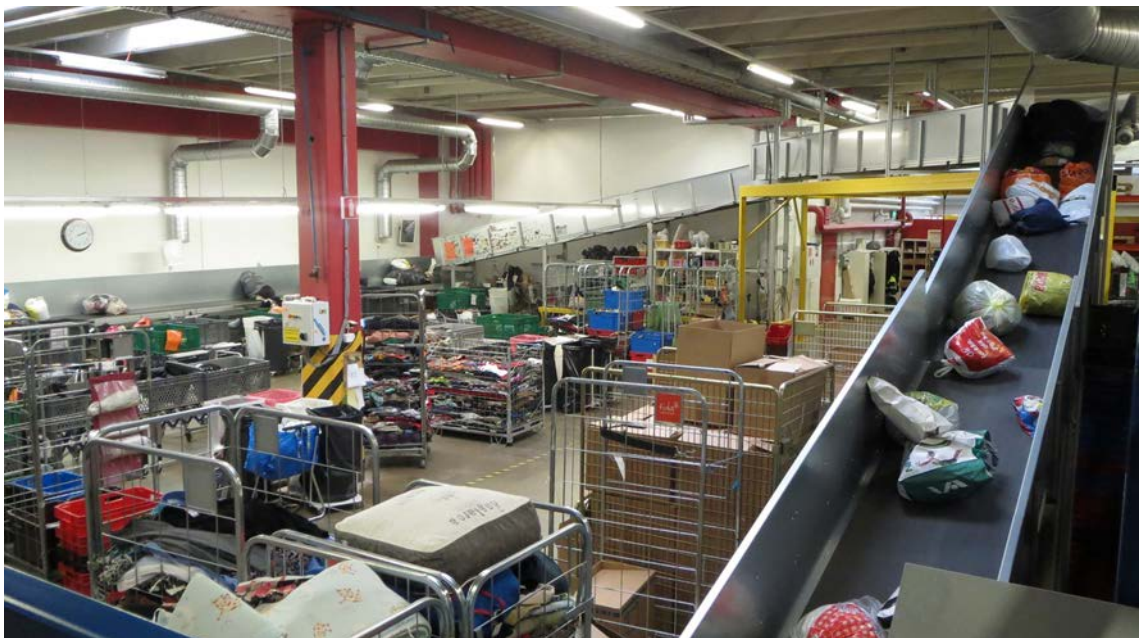
5.2 Työ lajittelukeskuksessa

Keräysautot tuovat vaatteet lajittelukeskukseen suurissa rullakoissa. Vaatteet on kerätty keräyslaatikoista ja myymälöistä sellaisinaan kuin ne on lahjoitettu. Toiveena on, että lahjoitukset laitetaan tavallisiin muovipusseihin eikä suuriin jätesäkkeihin, jolloin ne ovat helpompi laittaa keräysastiaan sekä jatkokäsittely lajittelukeskuksessa on helpompaa. Muovipusseihin lahjoitukset tulisi pakata myös siksi, että ne ovat lialta ja kosteudelta suojassa (Välimäki 2014.)

Kuva 2. Lajittelukeskukseen saapuneita lahjoituksia.

Ensimmäiseksi lahjoitukset puretaan rullakoista ja niistä otetaan irttonaiset esineet ja tavarat erilleen. Muovipussit viilletään auki, minkä jälkeen ne laitetaan hihnalle, joka kuljettaa muovipussit lahjoituksineen lajittelijoiden luokse. Tässä vaiheessa muovipussien sisältönä voi olla vaatteita, kenkiä, laukkuja ja pieniä esineitä. (Välimäki 2014.)

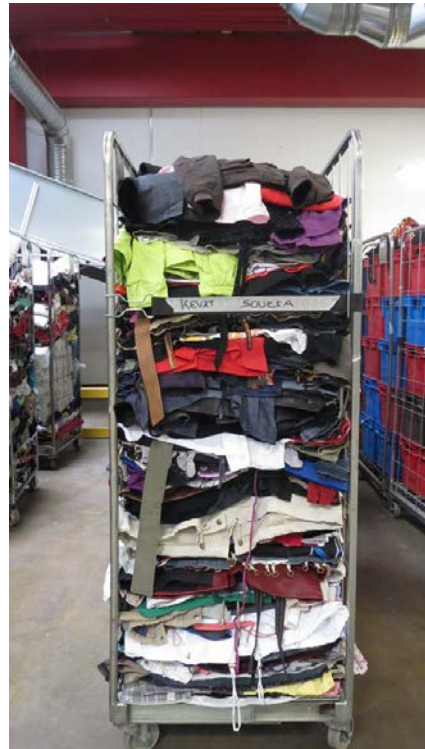
Kuva 3. Pussit matkalla lajittelijoiden luokse. Lajittelupisteet sijaitsevat kuvan vasemmalla laidalla.

Lajittelukeskuksessa lahjoitukset käydään yksitellen läpi käsin työntekijöiden toimesta. Hihna tuo pussit lajittelijoiden luokse, jotka käyvät pussien sisällöt läpi. Lajittelijoina toimii 6-7 henkilöä. Vaatteet lajitellaan pääsääntöisesti kahteen ryhmään, myymälävaatteeksi ja kakkosvaatteeksi. Niin sanottuja myymälävaatteita ovat sellaiset, jotka kelpaavat myymälöihin myytäväksi. Myymälään kelpaavissa vaatteissa saa olla pieniä vikoja, kuten tahroja tai nappi voi puuttua, jos vaate on kuitenkin muuten siisti ja myymälään sopiva. Myymälävaatteiksi sopivia vaatteita ovat noin 25 % lahjoituksista. Kakkosvaatteita ovat sellaiset vaatteet, jotka ovat joko rikki, likaisia tai muuten huonokuntoisia. Myös vaatteet joissa ei sinänsä ole mitään vikaa, mutta ne eivät myy, joutuvat kakkosvaatteiksi. Näitä ovat esimerkiksi mustat hameet ja housut sekä farkut, joista on selkeästi ylitarjontaa. Suoraan jätteeksi menee hyvin harva vaate. Vaatteen tulee olla täysin käyttökelvoton kuten märkä tai homeinen, että se menee roskiin. (Välimäki, 2014.)

Kun myymälävaatteet on eroteltu kakkosvaatteista, ne vielä hienolajitellaan. Tässä vaiheessa vaatteet, kengät ja tavarat erotellaan toisistaan. Vaatteet käydään vielä uudelleen läpi, jotta mahdolliset vialliset vaatteet eivät päätyisi myymälöihin. Tässä vaiheessa kausivaatteet, joiden aika ei ole sillä hetkellä myymälöissä, otetaan sivuun ja varastoidaan tulevaa varten. Myymälöihin lähtevät vaatteet laitetaan rullakoihin tasona, jolloin ne vievät vähän tilaa ja pysyvät siisteinä. Yleensä kun rullakoita tehdään, niin ei etukäteen tiedetä mihin myymälään se lähtee. Samaan rullakoon laitetaan niin miesten, naisten ja lasten vaatteet sekaisin. Helsingin Hämeentien ja Lönnrotinkadun myymälöitä varten lajitellaan omat katumuotirullakot. Näissä olevat vaatteet ovat hieman erikoisempia ja trendikkäämpiä kuin sekarullakoissa olevat. (Välimäki 2014.)

Kuva 4. Varastoituja kesävaatteita.

Kuva 5. Valmis rullakko

Lajittelukeskuksesta vaatteet viedään myymälöihin, joissa ne hinnoitellaan, henkaroidaan ja lajitellaan miesten, naisten sekä lasten vaatteiksi. Samalla, kun autot vievät vaatteita, ne keräävät myymälöistä ja keräyslaatikoista lahjoitukset. Myymälät saavat keskimäärin kerran viikossa uutta myyntiin. Lahjoitetun vaatteiden matka lahjoittajalta myyntiin kestää noin 2-3 viikkoa. (Välimäki 2014.)

5.3 Kakkosvaate

Kakkosvaatteen matka jatkuu edelleen lajittelukeskuksessa. Kun vaate on rankattu kakkosvaatteeksi, sen matka jatkuu erillistä hihnaa pitkin kohti puserrinta. Vaatteet tippuvat suoraan laitteeseen, joka tekee vaatteista 200 kilon paaleja. Maanantaisin kuitenkin osa kakkosvaatteista otetaan sivuun keskiviikkoista tukkukauppaa varten. Paalit myydään sellaisenaan suomalaiselle toimijalle, joka toimii Virossa. Hänen yrityksensä käyttää vaatteet hyödyksi repimällä ne ja valmistamalla niistä uusia tuotteita, kuten pyyhkeitä. Fida ei valitettavasti voi paljastaa kuka heidän asiakkaansa on. (Välimäki, 2014.)

Kuva 6. Valmiita 200 kilon vaatepaaleja

Vuoteen 2012 asti Fidalta ostettiin paaleja, jotka sisälsivät pelkästään käyttökelpoista tekstiiliä. Tuolloin likaiset ja rikkinäiset vaatteet piti viedä energianpolttoon, josta syntyi kustannuksia. Nykyiset yhteistyökumppanit ostavat kaiken vaateen ja tekstiilin laadusta riippumatta, joten mitään tekstiilejä ei tarvitse viedä energianpolttoon. Jonkin verran jätekustannuksia sen sijaan tulee huonolaatuisista ja käyttökelvottomista kengistä ja laukuista. (Välimäki 2014.)

5.4 Tukkumyynti

Keskiviikkoisin kuka vain voi mennä ostamaan kakkosvaatteita Fidan lajittelukeskuksesta. Vaatteet ovat esillä suurissa metallilaareissa, joista asiakkaat itse penkovat mieleisensä vaatteet. Vaatteet maksavat 0,80euroa/kilo ja vaatteita on ostettava vähintään 50 kiloa. Suurin osa tukkumyynnin asiakkaista on venäläisiä, jotka todennäköisesti jälleenmyyvät vaatteet. Mukana on siis rikkinäisten ja likaisten vaatteiden lisäksi myös ihan priimaa vaatetta, joista lähinnä on ylitarjontaa. Tukkumyynnissä myymättä jääneet vaatteet paalitetaan. (Välimäki, Haimila 2014.)

Kuva 7. Tukkumyyntitori.

6 Muita Suomessa toimivia vaatteiden kierrättäjiä

6.1 Hyväntekeväisyysjärjestöt ja vaatteita keräävät yritykset

6.1.1 UFF

UFF lyhyesti

U-landshjälp från Folk till Folk i Finland rf eli UFF on yksityinen yritys, jonka tarkoituksena on kehitysyhteistyön tukeminen ja ihmisten elinolojen parantaminen kehitysmaissa. Avustustoiminnan perustana toimii vaatteiden kierrätys. Kierrätetyt vaatteet yhdistys myy vähittäis- ja tukkumyynnissä, joista saaduilla tuloilla rahoitetaan avustustoimintaa. Noin miljoona suomalaista tukee UFF:n toimintaa vuosittain. Lisäksi Suomen ulkoasiainministeriön kehityspoliittinen osasto rahoittaa yhteistyössä UFF:n kanssa yhdeksää kehitysyhteistyöprojektia. (UFF 2014a.)

Vaatteiden keräys

UFF kerää Suomessa käyttökelpoisia vaatteita, kenkiä ja kodintekstiilejä. Keräystuotoilla tuetaan kehitysyhteistyökohteita Afrikassa ja Intiassa. Keräys hyödyttää myös kotimaan ympäristöä. Vaatteiden kierrätyksellä vähennetään luonnon jätekuormitusta ja jokerran valmistetun vaatteiden käyttö optimoidaan. (UFF 2014b.)

Vaatteiden keräys tapahtuu pääsääntöisesti keräyssäiliöiden avulla. Keräyssäiliöitä UFF:lla on Suomessa yli 200 kunnassa ja säiliöitä onkin jo 2485 kappaletta (UFF 2014 c.) Säiliöt ovat sijoitettu tavallisimmin kunnallisten kierrätyspisteiden tai liikekeskusten ja kauppojen muiden kierrätyspisteiden yhteyteen. Ne pyritään sijoittamaan helposti löytyvään ja näkyvään paikkaan, johon on hyvä kulkuyhteys sekä asiakkaiden, että huoltoliikenteen kannalta. UFF ei saa keräystoiminnan ylläpitämiseen julkisia tukia. Myös myymälöihin voi lahjoittaa vaatteita niiden ollessa auki. UFF:n vaatekeräys tavoittaa noin 4,3 miljoonaa ihmistä. (UFF 2014b.) Vuonna 2013 UFF vastaanotti yli 11 miljoonaa kiloa vaatteita. Kymmenen vuotta aiemmin, vuonna 2003 vaatteita kerättiin 4,5 miljoonaa kiloa. Kymmenen vuoden aikana kerättävien vaatteiden määrä on yli kaksinkertaistunut. (UFF 2014c.)

Pääasiassa UFF myy käytettyjä vaatteita myymälöissään ympäri Suomea. Myymälöitä on yhteensä 16, joista 11 on Helsingissä, 2 Tampereella sekä yhdet myymälät Turussa, Espoossa ja Jyväskylässä. Lisäksi on nettikauppa, joka toimittaa tuotteita ympäri Suomea. (UFF 2014e.)

Lisäksi UFF toimii yhteistyössä muutamien vaateketjujen kanssa. Vaateketjut voivat lahjoittaa myynnistä poistetut vaatteet UFF:lle, joka toimittaa vaatteet edelleen ulkomaille kehitysyhteistyön tueksi. Paikallinen kumppanijärjestö myy vaatteet pienissä erissä paikallisille, jotka voivat myydä vaatteet toreilla. UFF:n paikallinen kumppanijärjestö toimittaa myynnistä saadut tulot kyseisen maan kehitysyhteistyöhankkeisiin. Koska vaatteet myydään paikallisille eikä lahjoiteta suoraan apua tarvitseville, vaatteiden torimyynnillä paikalliset voivat luoda itselleen elinkeinon sekä tarjota mahdollisesti myös muille työpaikan. Torivaatteilla on kova kysyntä, sillä vaatteista on pulaa. Näin UFF:n toimittama apu on paikallisia aktivoivaa ja mahdollistaa elinkeinon hankinnan. (UFF 2014c.)

Mitä vaatteille tapahtuu?

UFF:n lajittelukeskuksessa Klaukkalassa vaatteet lajitellaan sesongin ja käyttötarkoituksen mukaan. Lajittelukeskuksessa työskentelee yli 60 henkilöä. Noin kolmas osa lahjoitetuista vaatteista ja tavaroista lajitellaan. Vaatteet, joita yhdistys ei lajittele itse, pakataan ja myydään tukkuerissä eteenpäin. Lajiteltavat vaatteet lajitellaan käyttötarkoituksen ja sesongin mukaan, jonka perusteella myös määräytyy vaateen kohtalo. (UFF 2014d.)

Esimerkiksi kesävaatteet ja -kengät myydään tukkukaupassa tai toimitetaan sisarjärjestöille Afrikkaan. Niin sanotut laatuvaatteet, asusteet sekä muu hyvälaatuinen käyttövara myydään Suomessa yhdistyksen omissa hyväntekeväisyysmyymälöissä tai netti-kaupan kautta. Talvivaatteet ja -kengät myydään tukkuerissä Baltiaan tai esimerkiksi Venäjältä saapuville pientukkuostajille. Lumppu kierrätetään edelleen mm. rakennusteollisuuden raaka-aineeksi. Jäte toimitetaan energiapoltoon, pahvi ja palamattomat materiaalit toimitetaan edelleen kierrätettäväksi. Vaikka vastaanotettuja huonokuntoisia vaatteita menee kierrätykseen lumppuna ja jätteenä, ei UFF suosittele niiden laittoheidän keräysastioihinsa. Lumpun ja jätteen määrä on yhteenlaskettuna noin 11 prosenttia koko vuotuisesta keräysmäärästä. Jätteen käsittely aiheuttaa yhdistykselle aina kuluja, ja käsittelyyn käytetyt summat vähentävät kehitysapuun kertyviä tuloja. (UFF 2014d.)

Osa vaatteista lähetetään sisarjärjestöjen varainhankinnan avuksi Afrikkaan, ja nämä vaatteet pakataan lajittelussa suuriin paaleihin. Vaatteista yli 70 prosenttia kierrätetään tukkumyynnin kautta. Tukkuasiakkaita on Suomesta, Baltian maista ja Venäjältä. Baltian maissa ja Venäjällä on tarvetta lämpimille vaatteille, joita Suomessa tulee kierrätykseen melko paljon. Myynnistä saatavan tuoton avulla katetaan ympäristöpalvelutoiminnan kulut Suomessa ja voitto ohjataan kehitysyhteistyöhön. Vain noin 6 % kaikista UFF:n keräämistä vaatteista myydään Suomessa. (UFF 2014d.)

Nettikauppa

UFF:n nettikauppa on perustettu vuoden 2008 alussa. Nettikaupassa on noin 2000 vaatetta riippuen myynnin määrästä. Viikoittain vaatteita lisätään noin sata kappaletta. Vastaavasti vaatteiden myyntimäärä viikossa on noin 100-150 kappaletta. Tavoitteena

on, ettei mikään vaate olisi myynnissä vuotta kauempaa. Nettikaupassa myymättömät vaatteet lähetetään lajittelukeskukseen, jonka kautta ne päätyvät myymälöihin. Nettikaupasta ostetuilla tuotteilla on lakisääteinen 14 vuorokauden palautusoikeus ja UFF:n nettikaupan palautusprosentti on 5-10 %. (Paakkola 2014.)

6.1.2 Pelastusarmeija

Historia

Pelastusarmeija sai alkunsa 1800-luvun lopulla Lontoossa. Pelastusarmeijan ideana oli auttaa vähävaraisia ja syrjäytyneitä ihmisiä. Sen toiminta on kristillisiin arvoihin perustuvaa. Aluksi yhdistyksen nimi oli Kristillinen lähetys, ja yrityksen perustaja William Booth luonnehti sitä ”vapaaehtoisten armeijaksi”. Boothin poika Bramwell paheksui sanaa ”vapaaehtoinen”, joten William korvasi sen sanalla ”pelastus”. Näin syntyi Pelastusarmeijan nimi. Se otettiin virallisesti käyttöön vuonna 1878. Suomeen Pelastusarmeija tuli 1889. (Pelastusarmeija 2014a.)

Pelastusarmeijan kierrätystoiminta (entiseltä nimeltään Pelastusarmeijan huoltotyö) alkoi Suomessa 1960-luvulla. Toiminnan ensisijaisena tehtävänä oli auttaa vähävaraisia ruoka- ja vaateavulla. Samaa työtä tehdään edelleen tänä päivänä, mutta entistä laajempaan. Kierrätystoiminnasta saatu tuotto käytetään kotimaan ihmisiin, jotka elävät taloudellisessa ahdingossa. Erityisesti työttömät, vähävaraiset, yksinhuoltajat, vanhukset sekä syrjäytyneet saavat apua Pelastusarmeijalta. (Pelastusarmeija 2014b).

Pelastusarmeijan toiminta vaatteiden kierrättäjänä

Pelastusarmeijalla on tällä hetkellä 24 kirpputorimyymälää sekä verkkokauppa. Pelastusarmeija toimii täysin itsenäisesti ilman valtion- tai kuntien avustuksia. (Pelastusarmeija 2014b.) Pääasiallisesti toiminnan rahoitus saadaan kirpputoritoiminnasta (Hinkkala 2011, 25).

Vaatteita ja tavaroita voi lahjoittaa keräysastioihin tai suoraan myymälöihin. Myös noutopalvelu on mahdollista tilata. Toiveena Pelastusarmeijalla on, että lahjoitettavat tavarat ja vaatteet olisivat ehjiä ja puhtaita. Kultaisena ohjeena Pelastusarmeija antaa lah-

joittajille ohjeen lahjoittaa sellaista tavaraa, jota voisivat itsekkin ostaa ja käyttää. (Pelastusarmeija 2014c.)

Vaatekeräysastioita on Pelastusarmeijalla reilut 100 kappaletta ympäri Suomea. Suomessa on neljä Pelastusarmeijan aluekeskusta, yksi Helsingissä, Turussa, Tampereella ja Oulussa. (Pelastusarmeija, 2014d.) Aluekeskuksissa lahjoitukset lajitellaan. Aluekeskuksissa kerätään vaatteita, jota lähetetään Viroon ja Puolaan käyttövaatteiksi, sekä Suomen Pelastusarmeijan omille kirpputoreille myyntiin. Ohutta puuvillaa, kuten t-paitoja menee jonkin verran teolliseen käyttöön. Vain hyvälaatuinen ja ehjä vaate tai tekstiili voidaan kierrättää. Jätetekstiilejä arvioidaan olevan 35 - 45 % lahjoituksista. Pelastusarmeija ei punnitse lahjoituksia, joten arviot perustuvat havainnointiin ja kokemuksiin. (Hinkkala 2011, 25).

Lahjoituksia otetaan vastaan myös suoraan kirpputoreille. Kirpputoreilla vaatteet ovat myynnissä noin kuukauden. Tämän jälkeen myymättä jäänyt vaate on myynnissä vielä viikon ajan 50 % alennuksella. Myymättömät vaatteet menevät sekajätteeksi tai energijakeena polttoon. Pelastusarmeijalla ei ole kanavia huonokuntoisten tuotteiden käsittelyyn, joten jätekustannukset ovat huomattavan kuormittavia. Jätelaskut ovat vuodessa 60 000 euron luokkaa. (Hinkkala 2011, 25)

6.1.3 Suomen Punainen Risti

Historia

Sveitsiläinen Henry Dunant esitti vuonna 1859, että kaikkiin maihin perustettaisiin vapaaehtoinen järjestö avustamaan sodanaikaista lääkintähuoltoa ja että haavoittuneiden hoito turvattaisiin kansainvälisin sopimuksin. Jo seuraavana vuonna perustettiin toimikunta Genevessä, josta muodostui Punaisen Ristin kansainvälinen komitea. Pian kansallisia yhdistyksiä alkoi syntyä nopeasti eri puolille Eurooppa. Suomeen kansallinen yhdistys perustettiin vuoden 1877 toukokuussa nimellä Yhdistys haavoitettujen ja sairasten sotilasten hoitoa varten. (Punainen Risti 2014b.) Jo ensimmäisen maailman sodan aikana yhdistys kutsui itseään epävirallisesti Suomen Punaiseksi Ristiksi vaikka se toimikin Venäjän Punaisen Ristin alla. Nimi muutettiin Suomen Punaiseksi Ris-

tiksi vasta itsenäistymisen jälkeen vuonna 1919. (Punainen Risti 2014c.) Nykyisin Suomen Punaisesta Rististä on vakiintunut tapa käyttää siitä lyhennettä SPR.

Kontti-tavaratalot

Kontti-kierrätystavaratalot ovat osa SPR:n toimintaa. Kontti-ketju on perustettu vuonna 2001. Konteissa myydään lahjoituksina saatuja tavaroita, vaatteita ja huonekaluja. Tavarataloja on yhteensä yhdeksän ja ne toimivat Kuopiossa, Lahdessa, Lappeenrannassa, Oulussa, Porissa, Rovaniemellä, Tampereella, Turussa ja Vantaalla. Lisäksi Siilijärvellä on Kontti-myymäliä. (Kontti 2014a.) SPR ottaa vastaan lahjoituksina puhtaita ja ehjiä vaatteita sekä tavaroita. Lahjoitukset voi toimittaa suoraan tavarataloon tai viedä keräyslaatikkoon. Myös noutopalvelu on mahdollista tilata huonekaluille (Kontti 2014b.) Keräyslaatikoita on ympäri Suomea 21 kappaletta (Kontti 2014c.). SPR vastaan ottaa myös suuria tavaraeriä, kuten kuolinpesien irtaimistoa tilanteen salliessa. Tarvittaessa tavaroiden kunto tarkistetaan ennen vastaanottoa. (Kontti 2014d.)

Osa lahjoitetuista vaatteista päättyy vaateapuna kriisialueille. Apuna lähtevien vaatteiden tulee olla käyttökelpoisia ja kohdemaahan sopivia. Laatuvaatimuksen lähetettävillä vaatteilla ovat tiukat, sillä kriisimaissa ei ole mahdollisuutta pestä tai korjata vaatteita. Konteissa vastaanotetut vaatteet esilajitellaan ja SPR:n logistiikkakeskukseen lähetetäänkin vain kansainväliseen vaateapuun soveltuvia vaatteita. Vaateavun pyynnöt tulevat pääosin maista, joissa Punaisella Ristillä on jo entuudestaan toimintaa. Vaateapuna toimitetut vaatteet jaetaan suoraan apua tarvitseville. Toimintaa kohdemaassa valvoo paikallinen Punainen Risti tai Puolikuun yhdistys. Suomessa Kontista on myös mahdollista saada apua esimerkiksi tulipalon sattuessa. Tällöin on mahdollista jakaa tavara-lahjoituksia apua tarvitseville. (Kontti 2014d.)

Konttien tulos käytetään Punaisen Ristin avustustyöhön seuraavasti; 50 % paikalliseen ohjelmatyöhön, 25 % katastrofirahaston kartuttamiseen ja 25 % Konttien toiminnan kehittämiseen. Vuonna 2012 Kontit tarjosivat työpaikan 1099 henkilölle. Lisäksi oli joi-takin työharjoittelijoita ja vapaaehtoisia. Konttien kautta toimitettiin kansainväliseen vaateapuun noin 153 000 kiloa vaatteita. Tavarataloissa sen sijaan myytiin noin 2 miljoonaa tavaraa ja Kontti-ketjun liikevaihto oli 7,03 miljoonaa euroa. (Kontti 2014e).

Vaateapu

SPR:n logistiikkakeskus sijaitsee Kalkussa, Tampereella. Siellä huolehditaan avustustarpeiden hankinnasta ja ylläpidetään valmiudessa avustuksia katastrofialueille niin kotimaahan kuin ulkomaillekin. Lahjoitusvaatteiden käsittelyssä SPR tarjoaa tuettuja työpaikkoja pitkäaikaistyöttömille logistiikkakeskuksessa ja Kontti-tavarataloissa. Logistiikkakeskuksessa vaateapuna lähtevät vaatteet lajitellaan ja pakataan lähtö kuntoon. Vuonna 2012 logistiikkakeskuksen kautta maailmalle lähti materiaaliapua yhteensä 2 076 884 kiloa, kuuteen eri maahan. Vaatteita lähetettiin 165 983 kiloa viiteen eri maahan. Lisäksi lähetettiin pipoja, tumppuja ja sukkiä 53 094 kappaletta ja kenkiä 4437 paria. (Punainen Risti 2014a.) Logistiikkakeskus ei siis ole pelkästään lahjoitettujen vaatteiden lajittelukeskus, vaan se on keskus, josta on valmiudet lähettää sopivaa apua maailmalle apua tarvitseville.

6.1.4 H&M

Ruotsalainen pikamuotijätti Hennes & Mauritz eli H&M vastaanottaa myymälöissään käytettyjä vaatteita. Vastineeksi yhdestä kassillisesta vaatteista saa palkkioksi 15%:n alennuskupongin. (H&M 2014b.) H&M on tietääkseni ainoa uusien vaatteiden vaateketju, johon voi viedä vaatteita kierrätykseen.

Kierrätykseen kelpaavat kaiken merkkiset ja kuntoiset vaatteet, vaateen ei siis tarvitse olla H&M:n tuotantoa. Toisin, kun monet muut vaatteita vastaanottavat yritykset, H&M:ään voi viedä myös rikkinäisiä vaatteita. Vastaanotetut vaatteet kuljetetaan lähimmälle käsittelylaitokselle, jossa vaatteet lajitellaan käsin. (H&M 2014a.) Vaatteet lajitellaan neljään eri käyttötarkoitukseen. Hyväkuntoiset vaatteet siirretään myyntiin käytettyjen vaatteiden liikkeisiin ympäri maailmaa. Uusiokäyttöön päätyvät tekstiilit, jotka eivät enää kelpaa vaatteiksi. Niistä valmistetaan esimerkiksi siivousrättejä. Tekstiilit, jotka eivät enää sovellu jatkokäyttöön saavat uuden elämän kuituina tai esimerkiksi auton eristemateriaalina. Jos vaate ei enää kelpaa mihinkään edellä mainituista, se ohjataan energian tuotantoon. (H&M 2014b.)

6.1.5 Dafecor

Dafecor on Turengissa toimiva suomalainen yritys, joka valmistaa teollisuuden ylijäämästä uusia tuotteita (Dafecor 2014a). Tuotteet valmistetaan Suomessa. Ylijäämä materiaali on puhdasta uutta materiaalia, jota ei voida enää hyödyntää sellaisenaan pienen kokonsa vuoksi. Uusiokäyttämällä teollisuuden ylijäämäjätettä ehkäistään sen joutuminen kaatopaikalle. Tekstiiliaines karstataan mekaanisesti eikä siitä aiheudu ympäristölle erityistä kuormitusta. Valmistusprosessissa ja valmiissa tuotteissa ei käytetä apuaineita vaan ainoastaan pellavaöljyä. (Dafecor 2014b.)

Yritys valmistaa tuotteita lähinnä teollisuuden ja kunnossapidon käyttöön (Dafecor 2014e). Tuotteita ovat muun muassa imeytysmatot ja -liinat, pyyhkeet sekä eristämistuotteita rakentamiseen. Lisäksi valmistetaan vanu- ja huopatuotteita verhoilu ja kalusteteollisuuden käyttöön. Myös monet käsityöläiset käyttävät yrityksen tuotteita niiden ekologisuuden ja erikoisominaisuuksien vuoksi. (Dafecor 2014c.)

Teollisuuden ylijäämän lisäksi Dafecor valmistaa esimerkiksi teollisuuspyyhkeitä hotellien vanhoista lakanoista, pyyhkeistä ja kylpytakeista sekä trikoo tuotteista, kuten t-paidoista, sekä joustamattomasta puuvillasta, kuten tynyliinoista ja paidoista. Ennen pyyhkeen valmistusta vaatteet on pesty ja niistä on poistettu vetoketjut, napit ja muut mekaaniset haitat. (Dafecor 2014d.)

6.1.6 EkoCenter JykaTuote

EkoCenter on Jyväskylässä toimiva suomalainen yritys, joka kierrättää tekstiilejä. EkoCenterillä on useita kirpputoreja, joissa myydään käyttökelpoista tavaraa. Lisäksi JykaTuote valmistaa myyntiin kelpaamattomista tekstiileistä uusia tuotteita teollisuuden tarpeisiin. JykaTuote käsittelee poistotekstiilejä n. 300 000 kiloa vuosittain. Poistotekstiilit saadaan pääasiassa tekstiilien keräysastioista, joita on 16 kappaletta. Kerättävien vaatteiden tulisi olla puhtaita, rikkinäisyydellä ei ole väliä. (EkoCenter JykaTuote 2014a.)

JykaTuotteeseen tulleet tekstiilit lajitellaan tarkasti ominaisuuksien mukaan. Jako perusteet ovat myyntivaate, puuvillatrikoo, tavallinen puuvilla, vaalea puuvilla, lakana, keinokuidut ja villavaatteet sekä avustustarkoituksiin menevät vaatteet. Tekstiilien tulee olla puhtaita. Myyntiin kelpaamattomista puhtaista puuvillavaatteista leikataan kone-

pyyhkeitä teollisuuden ja korjaamoiden lianpyyhintään (Jyka-kauppa 2014.) Leikkaamisen yhteydessä tekstiileistä irrotetaan napit, vetoketjut sekä resorit. Lopputuloksena on suurin piirtein neliön mallinen, n. 50cmx50cm kokoinen konepyyhe, jota voi käyttää autojen ja koneiden puhdistamiseen. Konepyyhkeitä valmistetaan useasta eri materiaalista, joten ne lajitellaan myyntiin materiaalin ja laadun mukaan. (EkoCenter JykaTuote 2014b.)

Villa- ja tekokuituvaatteista valmistetaan karstaamalla uusiovanua ja huopamaisia mattoja eri käyttötarkoituksiin. Tuotevalikoimaan kuuluu altakastelumattoja, öljynimeytysmattoja, pakkauspehmusteita, eristyshuopaa, vanua, suojamattoja ja maisemointimattoja. (EkoCenter JykaTuote 2014a.)

Kuva 8. Kuvassa Jyka-konepyyhepaketti, 10kg. Materiaalina puuvillaa paidoista, housuista ja verhoista (EkoCenter JykaTuote 2014b)

6.1.7 Pure Waste Textiles

Pure Waste Textiles on suomalainen yritys, joka valmistaa kankaita ja lankoja käyttämällä raaka-aineena tekstiiliteollisuuden ylijäämä jätettä. Tuotteet on valmistettu sataprosenttisesti vain kierrätysmateriaaleista. Vaatteiden valmistuksessa jopa 15 % materiaalista menee hukkaan, mutta Pure Waste Textiles hyödyntää tämän hukkaan menevän materiaalin. Denim-jätettä syntyy vuosittain jopa 450 miljoonaa metriä. (Siltaoja

2014.) Yritys kerää leikkuujätettä ja ylijäämää esimerkiksi vaate- ja tekstiilitehtaista ja lankakeh-
räämöistä ympäri maailmaa. Myös asiakkaan omaa tekstiilijätettä voidaan käyttää raa-
ka-aineena tai voidaan kerätä halutunlaista materiaalia (Pure Waste Textiles 2014b.)
Jätteeksi tuomittu materiaali voidaankin siis käyttää uudelleen ja varsinaisen jätteen
määrä pienenee murto-osaan alkuperäisestä (Siltaoja 2014).

Eri tehtaista koottu tekstiilijäte karstataan, jonka jälkeen siitä voidaan kehretä uutta
lankaa (Siltaoja 2014). Langasta kudotaan tai neulotaan uutta kangasta. Tuotteiden
valmistuksessa ei käytetä lainkaan vettä tai väriaineita, joten valmistusprosessi on ym-
päristöystävällinen. Koska kangasta ei värjätä, niin uuden kankaan väri määräytyy al-
kuperäisten kankaiden värien mukaan. Tämän vuoksi jokainen kangaserä on uniikki
väriykseltään. (Pure Waste Textiles 2014b.) Valmistusprosessin aikana noin 5 % ma-
terialista menee hukkaa, joka tarkoittaa, että yhdestä kilosta tekstiilijätettä saadaan
950 grammaa uutta kangasta (Siltaoja 2014).

Pure Waste Textilesin tuotevalikoimaan kuuluu tällä hetkellä kankaita neljästä eri mate-
rialista neljällä eri kudonnalla. Lisäksi on neljää erilaista neulosta. Yrityksen lippulaiva
tuote on täyttä puuvillaa oleva denim-kangas. (Pure Waste Textiles 2014b)

Suomalainen asusteita valmistava yritys Costo käyttää tuotteissaan Pure Waste Texti-
lesin kankaita. Coston käyttää muutenkin materiaaleinaan ylijäämäkankaita eri valmis-
tajilta (Erkinheimo 2013.) Myös Nurmi Designin Anniina Nurmi sekä St. Vacantin Janne
Lax ovat tilanneet kankaita Pure Waste Textilesilta (Siltaoja 2014).

Kuva 9. Pure Waste Textilesin logo (Pure Waste Textiles 2014c).

Pure Waste Textiles tarkoittaa suomeksi vapaasti käännettynä puhdasta jätetekstiiliä. Nimi on hyvin kuvaava, sillä yritys valmistaa tuotteensa puhtaasta tekstiilijätteestä. Yrityksen logossa on kuva pillerinpyörittäjä-kuoriaisesta. Kuoriainen on luonnossa kierrättäjä, joten se kuvastaa hyvin yrityksen ekologiaa. (Pure Waste Textiles 2014a.)

7 Tekstiilien jatkojalostus teollisesti

Jo olemassa olevia tekstiilejä voidaan kierrättää prosessoimalla niitä kolmella eri tavalla. Menetelmiä ovat mekaaninen, kemiallinen sekä sulatusmenetelmä. Kemiallista kierrätystä ja sulatusta ei tosin tehdä Suomessa. Kun materiaali on prosessoitu halutulla tavalla, siitä voidaan valmistaa esimerkiksi lankaa, kuitukangasta tai flokkia. (Ahokumpu 2006, 13.)

7.1 Mekaaninen kierrätys

Mekaaninen kierrätys on saanut alkunsa jo 1800-luvulla, jolloin kehitettiin ensimmäiset tehokkaat repimäkoneet (Talvenmaa 1998, 68). Mekaaninen menetelmä on kaikista vanhin menetelmä. Siinä repimäkone repii tekstiilit pieni paloiksi, jopa yksittäisiksi kuituiksi asti. Kaikki materiaalit sopivat tähän työtapaan. (Ahokumpu, 2006.) Kun tekstiilit on revitty, ne karstataan, jonka jälkeen uusiokuiduista voidaan valmistaa lankaa tai erilaisia kuitukankaita. Karstattua materiaalia voidaan käyttää myös täytemateriaalina. (Talvenmaa 1998, 68.)

Erityisen haluttua materiaalia mekaaniseen kierrätykseen ovat erilaiset villatekstiilit. Villasta voidaan valmistaa esimerkiksi tweed-tyyppisiä lankoja, paloturvahuopia sekä imeytysmattoja. (Talvenmaa 1998, 68.)

7.2 Sulatusmenetelmä

Sulatusmenetelmä sopii ainoastaan synteettisille kuiduille. Kuituaines sulatetaan lämmön avulla, jonka jälkeen se voidaan käyttää muovituotteiden raaka-aineena. Synteettiset kuidut ja muovituotteet ovat alkujaan samoista raaka-aineista. (Talvenmaa 1998, 13.) Sulatetusta materiaalista voitaisiin myös valmistaa uusia kuituja, mutta ne eivät ole tarpeeksi hyvälaatuisia tekstiilituotteiksi, joten materiaalia käytetään teollisuuden raaka-aineena (Ahokumpu 2006, 13).

7.3 Kemiallinen kierrätys

Sulatusmenetelmän tapaan kemiallinen kierrätys soveltuu vain synteettisille teko-kuiduille. Tuotteet palautetaan kemiallisilla prosesseilla takaisin alkuperäisiksi lähtöai-neiksi. Menetelmiä on useita erilaisia, mutta kemialliseen kierrätykseen sopivat laitteet ovat kovin kalliita. (Talvenmaa 1998, 68.)

7.4 Valmistus langaksi

Kun jo olemassa olevaa tekstiiliä valmistetaan uudestaan langaksi, siihen yleensä käy-tetään teollisuuden ylijäämämateriaaleja. Tällöin kuitumateriaalin on puhdasta sekä sen kuitupitoisuus ja materiaalit ovat tiedossa. Kotitalouksien kuitumateriaaleja on vaike-ampi käyttää tähän, sillä ne sisältävät usein sekakuituja sekä kaikki ylimääräinen, kuten napit, nepparit, vetoketjut ja kuminauhat pitäisi poistaa ennen prosessia. (Ahokumpu 2006,13.)

Villakuitu on yleisin uudelleen langaksi kehrättävä materiaali. Ensin villavaate hajote-taan kuiduiksi, jonka jälkeen se karstataan ja siitä voidaan kehrää uutta lankaa. (Aho-kumpu 2006, 13.) Langasta voidaan valmistaa uusia tuotteita kutomalla tai neulomalla.

7.5 Valmistus kuitukankaaksi

Kuitukankaalla tarkoitetaan kangasta, joka on valmistettu ilman että sitä on kudottu tai neulottu. Kangas valmistetaan kuitumassasta, jonka raaka-aineena voi toimia synteet-tiset- tai luonnonkuidut. Kuitumassa valmistetaan silppuamalla ja repimällä materiaali pienen pieniksi kuiduiksi. Tämän jälkeen kuidut karstataan, jolloin syntyy verkkomainen rakenne. Lopuksi kuidut kiinnitetään toisiinsa, kiinnitysmenetelmiä on useita. Kuidut voidaan kiinnittää sidosaineella, mekaanisesti neuloilla ja nestesuihkun tai lämmön avulla. Jo mainitsemani Dafecor ja EkoCenter JykaTuote valmistavat esimerkiksi imey-tysmattoja tällä tavalla. (Ahokumpu 2006, 14-15.)

7.6 Flokin valmistus

Flokki on lyhytkuituista irtovanua, jonka valmistus raaka-aine voi olla synteettistä kuitua tai luonnon kuitua. Yleensä flokin raaka-aineena käytetään tekstiiliteollisuuden jätetextiilejä. Yleisin raaka-aine on polyamidi, polyesteri, viskoosi ja puuvilla. Flokki valmistetaan silppuamalla materiaali erittäin pieniksi palasiksi. Palaset ovat noin 0,008 millimetristä 0,5 millimetriin pitkiä. (Ahokumpu 2006, 16.)

Flokilla on monia käyttömahdollisuuksia ja sitä käytetään useimmiten tuotteiden pinta- ja täytemateriaaleina. Se voidaan kiinnittää pintamateriaaliksi sidosaineen avulla esimerkiksi paperiin, metalliin tai tekstiileihin. (Ahokumpu 2006, 16.)

7.7 Tekstiilien polttaminen

Tekstiilijätettä voidaan hyödyntää myös polttamalla, jolloin vapautuva lämpöenergia kerätään talteen. Parhaiten poltettavaksi soveltuu polypropeeni, sillä sen lämpöarvo on polttoöljyn luokkaa. Tekstiilien polttoon olisikin hyvä ensisijaisesti valita tiettyjä tekokuituja ja kierrättää luonnonkuidut sekä muuntokuidut mekaanisesti. (Talvenmaa 1998, 68.)

8 Muu kierrätys

Vaatteita voi kierrättää myymällä tai lahjoittamalla itse vanhat vaatteensa. Kirpputoreja on Suomessa monia ja ne ovat kovin suosittuja. Vaatteita ja muuta tavaraa voi myydä päiväkirpputoreilla itse paikan päällä tai vaatteet voi viedä myytäväksi itsepalvelukirpputorille. Itse palvelukirpputorilla myyjä vuokraa palvelun tarjoajalta myyntitilan ja hinnoittelee itse tuotteet myyntiä varten. Oman kokemukseni mukaan itsepalvelukirpputoreilla myyntitilaksi tarjotaan useimmiten yksi pöytä ja rekki. Monet itsepalvelukirpputorit ottavat myydyistä tuotteista provisiopalkkion. Myyntiaika on yleensä viikko tai enemmän. Lopuksi myyjä hakee itsepalvelukirpputorilta myymättä jääneet tuotteet sekä lunnastaa myyntivoiton. Itsepalvelukirpputorien suurimmat plussat ovat mielestäni se että, niissä on usein sovituskopit ja ostokset voi maksaa kortilla. Kun vaatteen saa sovittaa rauhassa ennen ostopäätöstä, ei hutioitoja tule niin helposti tehtyä.

Päiväkirpputoreille on suuri kysyntä ainakin Helsingissä. Suosituimmille kirpputoreille myyntipaikan saa varattua vasta kuukauden päähän. Päiväkirpputorilla myyjät ovat itse paikalla ja myyvät itse omat tuotteensa. Myyntipaikka sisältää usein vain pöydän, joten rekistä ja mahdollisesta tuolista tai jakkarasta peritään lisämaksu. Kirpputori kestää useimmiten myyjän osalta yhden päivän, vaikka kirpputori olisikin auki monena päivänä viikossa. Toki on mahdollista varata myyntipaikka useammaksi päiväksi, jos kirpputorin säännöt sen sallivat. Hinnoista sovitaan usein asiakkaan kanssa vasta myyntitilanteen ollessa käynnissä. Tinkaaminen on yleistä kirpputoreilla.

Kirpputoritapahtumia on näinä päivinä paljon ja vähän väliä ilmestyy uusia kirpputoreja. Monet tapahtumat saattavat olla vain yhden päivän mittaisia ja niitä voidaan järjestää vain yhden kerran tai säännöllisesti. Kirpputoritapahtumilla saattaa olla myös jokin teema, kuten bloggaajien kirppis tai fashion-kirppis. Varsinkin tapahtuma- ja teema-kirpputorit ovat suosittuja ja ihmiset jopa jonottavat päästäkseen kirpputorille asiakkaiksi.

Käytettyjä vaatteita myös myydään nykyään paljon internetin kautta. Sosiaalisen median suosion kasvaessa, myös niissä toimivien kirpputorien määrät näyttäisivät kasvavan. Usein myyjä valokuvaa myytävän vaatteen ja laittaa siitä kuvan sivustolle. Kauppa käydään kahden yksityishenkilön välillä esimerkiksi Facebookissa. Jokaisella nettikirpparilla tuntuu olevan vähän omat säännöt eikä tietääkseni mitään yleistä sääntöä ole olemassa. Internetissä on myös suuria suosittuja käytettyjen tavaroiden foorumeita kuten Huuto.net ja Tori.fi. Näillä yrityksillä on selkeä säännöt kuinka ostaminen ja myyminen tapahtuu.

Vanhoja vaatteita voi myös kierrättää omaan käyttöön. Vaatteita voi muokata eli tuunata oman maun mukaan. Vaatteita voi myös esimerkiksi leikata siivousliinoja tai matonkuteita. Vanhat vaatteet ovat myös erittäin hyvää askartelumateriaalia. Jos vaate on käyttökelvoton, siitä voi silti ottaa talteen esimerkiksi napit ja vetoketjut.

9 Vaatteiden tuunaus

9.1 Mitä tuunaus on?

Käsite tuunaus ilmestyi Suomen kieleen joitakin vuosia sitten. Monelle se oli varmasti uusi ja kummallinen sana. Itseäni ärsytti alkuun koko sana ja se tuntui olevan joka puolella. MOT-tietosanakirjan mukaan sana "tuunata" tarkoittaa muokata tai parannella jotakin yksilölliseksi. Vaatteiden tuunauksesta on tullut trendikästä. Mutta silti tuntuu, että tuunaus on lähinnä käsityöläisten juttu. Itse miellän vaateen tuunamisen vaateen muokkaamiseksi. Se ei välttämättä aina tarkoita ompelua. Vaatteeseen voi vaikka lisätä katu-uskottavuutta lisäämällä siihen metallisia niittejä tai värjäämällä vaateen uuden väriseksi. Tai vaikkapa liian lyhyisiin shortseihin saa lisäpituutta lisäämällä lahkeen suuhun pitsikaitaleet. Jo olemassa olevia materiaaleja olisi tärkeää käyttää luonnon kannalta. Eikä aina kannata ostaa uutta, jos vaatteessa on vain pieni vika, joka on helposti muutettavissa.

Vaate on mielestäni tuunattu kun sen ulkomuoto muuttuu selkeästi. Joskus siihen riittää pieni muutos, esimerkiksi täyspitkien hihojen lyhentäminen vajaamittaisiksi. Korjausompelun ja tuunauksen raja on mielestäni häilyvä. Korjausompelussa vaatteesta tehdään käyttäjälleen sopiva, kun tuunauksessa sen sijaan muutetaan vaatetta. Vaikka paidan hihat lyhennetään sopivan mittaisiksi, ei se mielestäni ole tuunausta, Mutta jos hihat lyhennetään reippaasti lyhyiksi, on kyseessä jo tuunattu vaate.

Osallistuin keväällä 2013 Aija Rouhaisen pitämälle vaatteiden tuunauskurssille mielenkiinnosta. Aija kertoi kurssin alussa, että hän ei osta kuin kengät ja alusvaatteet uusina, muut vaatteet hän hankkii käytettynä. Enimmillään Aija on valmis maksamaan käytetystä vaatteesta 10 euroa. Kurssin alussa Aija esitteli noin 50 itse tuunamaansa vaatetta. Paikalla olijoille oli näin helppo näyttää konkreettisesti mitä kaikkea tuunaamalla saa aikaan. Kurssilla oli monentasoisia ompelijoita ja Aija oli valmis auttamaan kaikkia. Kurssilla rohkaistiin hyödyntämään vanhaa ja saatettiin yhdessä keksiä vaatteelle sopiva tuunaus, jos vaateen omistaja ei itse keksinyt mitä sille tekisi. Kurssi oli kaiken kaikkiaan hyvin innostava ja inspiroiva. Menin myös keväällä 2014 Aijan kurssille.

9.2 Esimerkkejä tuunatuista vaatteista

Olen jo pitkään ommellut ja muokannut vaatteita itselleni. Aluksi muokkasin vaatteita, jotka olivat rikki tai eivät olleet muuten sopivia. Vaatteissa oli aina ”sitä jotain”, jonka vuoksi en niistä halunnut luopua vaan halusin saada vaatteesta käyttökelpoisen. Nykyään ostan kirpputoreilta vaatteita tuunaus-tarkoituksiin. Aikeenani ei siis ole edes käyttää vaatetta sellaisenaan, vaan ostan sen muokatakseni siitä jotain uutta.

Nahkainen ”kangaskassi”

Olen kangaskassien suurkuluttaja ja olin jo jonkin aikaa haaveillut kestävämmästä kangaskassista. Sain idean valmistaa ”kangaskassin” nahasta. Mieleeni ei tullut mennä ostamaan uutta nahkaa, vaan päätin etsiä jonkin käytetyn nahkavaatteen. Olin avoimella mielillä liikkeellä. Löysinkin erään takin, jonka nahka oli mielestäni erikoinen. Kotona kun otin takista vuorin pois, ihastuin nahan nurjaan puoleen. Päätin käyttää sitä kassin päällipuolena, sillä halusin kassin näyttävän kangaskassilta. Lisäksi painatin kassiin itse suunnittelemani kuvion.

Kuva 10. Vasemmalla nahkatakki ennen muokkausta. Oikealla valmis laukku.

Samettihousut hameeksi

Tässä on hame, jonka olen ommellut vanhoista samettihousuista. Housut kuluivat haa-roista puhki, enkä enää pitänyt lantiokorkuisista housuista. Olin käyttänyt housuja paljon ja ne olivat yhdet suosikeistani. Halusin jollain tapaa vielä käyttää tätä vaatetta. Niinpä päätin valmistaa housuista hameen. Aluksi leikkasin housuista lahkeet pois. Leikkasin lahkeista tasapaksut kaitaleet, niin ettei puhki kulunutta kangasta tullut mukaan. Poimutin ja rypytyin kaitaleet housujen yläosaan. Lisäksi ompelin koristenauhan tikkauksen päälle. Tämä taisi olla ensimmäinen tuunattu vaatteeni. Tein tämän joskus 2005 vuoden paikkeilla. Hameelle tulikin paljon käyttöä muutostyön myötä, housuja kun en enää olisi käyttänyt sellaisenaan.

Kuva 11. Housuista tehty hame

Ruma joulupaita

Eräänä jouluna päätin, että haluan itselleni ruman joulupaidan. Olin juuri lukenut kirjan, jossa oli paljon erilaisia ja hyvin erikoisia, jopa karmivia juhlapyhäpaitoja. Neuleen löy-

sin muutamalla eurolla UFF:lta. Muut materiaalit löytyivät valmiiksi kotoa. Kellon tein käyttämättömästä tiskirätistä ja lehdet ovat askarteluhuopaa. Kellon ympärillä kulkee vanha joulukuusen koristenauha. Lisäksi kellon sisältä pilkistää kulkunen, joten paidasta kuului pieni helinä, kun liikuin se päällä. Paidasta oli tarkoitus tulla mahdollisimman mauton.

Kuva 12. Yläpuolella neule ennen tuunausta, alhaalla neule valmiina.

Karvatakki

Tähän takkiin ihastuin sen materiaalin vuoksi. Materiaali on lyhyttä naudaa karvaa. Takki oli sellaisenaan malliltaan ja tyyliltään aikansa nähnyt, mutta silti se viehätti minua. Takki ehti olla minulla kaapissa muutaman vuoden ennen kuin keksin mitä siitä tekisin. Päätin lyhentää takin lantiomittaiseksi sekä vaihtaa hihojen materiaalin. Takin vyötärö oli minulle väärässä kohdassa, joten lyhensin takkia sekä vyötäröltä, että helmasta. Uudet hihat valmistin vanhoista farkuistani. Käytin karvatakin hihoja uusien hihojen kaavoina.

Kuva 13. Vasemmalla karvatakki ennen tuunausta, oikealla karvatakki valmiina.

Hapsulaukku

Tämän laukun valmistin tarpeeseen. Olin lähdössä matkalle, ja halusin sinne pienen olan yli menevän laukun, johon mahtuisin vesipullo. Minulla oli kotona valmiiksi vanhoja

nahkatakkeja, joista päätin valmistaa käyttötarkoitukseeni sopivan laukun. Vuorin laukkuun tein vanhoista pyjamahousun lahkeista. Pyjamahousuista tein samalla shortsit. Kultaketju ja vetoketju ovat ainoat uudet materiaalit laukussa.

Kuva 14. Hapsulaukku vanhasta nahkatakista

Niittiolkain mekko

Tämän paidan ostin, kun ihastuin sen kuosiin ja materiaaliin. Paita oli minulle aivan liian iso, mutta juuri suuren koon vuoksi, näin siinä paljon potentiaalia. Päätin tehdä paidasta itselleni kesämekon. Paidan kuosi on hyvin kahdeksankymmentälukumainen, joten halusin lisätä sen rinnalle jotain särmää. Olin jo aiemmin ostanut mustaa nauhaa, jossa on kultaisia niittejä. Päätin käyttää sitä mekon olkaimina, sillä sopi hyvin paidan alkuperäisiin musta-kultaisiin nappeihin. Mekon pääntie edessä on paidan alkuperäinen pääntie. Hihoista ompelin mekkoon taskupussit. Mekko on samanpituinen kun paitakin oli, mutta sivuhalkiot olen ommellut kiinni. Lisäksi kavensin mekkoa vyötäröltä ja ompelin vyötärölle nauhan ja nauhalle lenkit.

Kuva 15. Vasemmalla paita, josta tein mekon. Kuva mekosta oikealla.

Minttu nahkalaukku

Olin jo jonkin aikaa haaveillut värillisestä nahkalaukusta. Sattumalta löysin tämän nahkatakakin, josta päätin valmistaa itselleni pienen pussukkamaisen nahkalaukun. Koska nahkan väri on erikoinen, hieman harmaaseen taittuva minttu, päätin lisätä laukkuun kultaisia yksityiskohtia, että väristä tuli raikkaampi. Pidän hapsuista laukuissa, joten lisäsin hapsut laukkuun. Takin hihansuun kaitaletta käytin osana olkahihnaa. Jätin siihen näkyviin jo olemassa olleen napinläven. Se on mielestäni hauska pieni yksityiskohta, josta voi arvata laukun olevan kierrätysmateriaalista tehty.

Kuva 16. Vasemmalla nahkatakki, josta tein oikealla olevan laukun

Matto

Matossa materiaaleina olen käyttänyt vanhoja nahkatakkeja, poikaystäväni vanhoja farkkuja sekä uutena ostettua matonkudetta. Vanhoista nahkatakkeista ja farkuista leikkasin monta kymmentä metriä maton kuteita. En tehnyt mattoa kokonaan kierrätysma-

teraaaleista, sillä kotoa ei löytynyt enempää vanhoja mustia vaatteita, jotka sopisivat tähän tarkoitukseen.

Kuva 17. Vasemmalla matonkuteita, oikealla maton sidos

Keltainen takki

Tähän takkiin ihastuin sen materiaalin ja värin vuoksi. Materiaalina on ohut villa, joten takki olisi täydellinen Suomen kevääseen. Mallina se ei kuitenkaan ollut minulle hyvä, vaikkakin pidin takin tyylistä. Lyhensin ja kavensin takin minulle sopivaksi. Halusin silti säilyttää takin alkuperäisen tunnelman. Kavensin myös hihoja reilusti, jotta takki olisi istuvamman oloinen.

Kuva 18. Vasemmalla keltainen takki ennen muokkausta, oikealla muokkauksen jälkeen.

Farkkuliivi

Tämä liivi oli ennen mekko. Se oli alkujaankin hihaton. Halusin tehdä siitä lyhyen liivin, jonka edessä olisi solmittavat nauhat. Mekko oli tähän tarkoitukseen täydellinen, jolloin sain nauhoista tarpeeksi pitkiä. Aluksi leikkasin ja ompelin mekon halutunlaiseksi liiviksi. Sen jälkeen kostutin liivin alaosan ja nauhat kloriittiin. Lisäksi pirskein kloriittia liivin yläosaan, jolloin sain siihen haluamiani läikkiä. Kloriitin kanssa aina yhtä jännittävää työskennellä, kun lopputulosta ei näe heti. Mutta tästä tuli oikein onnistunut.

Kuva 19. Mekosta tehty liivi.

9.3 Kierrätystapahtumia

Kierrätystehdas-tapahtuma

Helsingin Kaapeli tehtaalla järjestettävä kaksipäiväinen Kierrätystehdas-tapahtuma on Suomen suurin kierrätysaiheinen tapahtuma. Ekologiseen kulttuuriin keskittyvä tapahtuma on järjestetty vuodesta 2008 lähtien. Viime vuosina tapahtumassa on käynyt yli 10 000 kävijää. Tapahtumassa on mukana yli 70 näytteilleasettajaa sekä yli 400 m² kokoinen ilmaistori. Yhteistyökumppaneina kevään 2014 tapahtumassa toimivat Ilmastoinfo, Punaisen Ristin Kontti, Varusteleka, Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy, Kiinteistö Oy Kaapelitalo, Basso, Weecos ja AstuButiikkiin.fi. (Kierrätystehdas 2014a.)

Ilmaistorin periaatteena on, että kuka vain tuoda ilmaiseksi tavaraa torille. Tavaroiden ottaminen torilta on myös ilmaista. Tori on avoinna koko tapahtuman ajan. Pääkaupungin Kierrätyskeskus toimittaa torille ennakkomateriaalit ja se myös huolehtii jäljelle jääneiden tavaroiden uudelleen kierrätyksestä. Toiveena on, että torille tuotaisiin vain ehjiä ja puhtaita tavaroita, sellaisia joita voisi itsekkin ajatella ottavansa mukaansa. Ilmaistorin tavarat on jaettu neljään osastoon; tekstiileihin, kulttuuriin, lasten osastoon ja sekalaisiin. Tekstiiliosastoon kuuluvat niin vaatteet, kengät, laukut, asusteet, kankaat kuin kodin tekstiilitkin. Ilmaistorille ei saa viedä elektroniikkaa, sillä järjestäjä ei pysty vastaamaan laitteiden toimivuutta ja turvallisuutta. Sen sijaan elektroniikkaromua vastaanotetaan ilmaiseksi tapahtuman ajan kaapelitehtaan ulkopuolella (Kierrätystehdas 2014b.)

Tapahtumassa järjestetään myös useita työpajoja joihin voi osallistua kuka vain. Pajat ovat pääsääntöisesti ilmaisia. Kevään 2014 työpajoja ovat muun muassa kaupunkiverstaan tarra- ja painatuspaja, joissa voi valmistaa omia tarroja. Lisäksi on fillaripaja, jossa voi huoltaa polkupyöränsä mekaanikkojen avustuksella. Ompelupajassa järjestetään erilaisia ohjattuja kursseja sekä vapaata ompelua. Myös House of Defender tarjoaa kävijöille ilmaiset materiaalit Emmauksen kautta ompelupajassaan. Tarjolla on myös eritasoisille ompelijoille sopivia tee-se-itse - malleja. Helsingin työväenopiston käsityöpajassa voi valmistaa käsitöitä kierrätys- ja ylijäämämateriaaleista. (Kierrätystehdas 2014c.)

Siivouspäivä-tapahtuma

Vasta vuonna 2012 alkunsa saanut Siivouspäivä tapahtuma on noussut nopeasti suureen suosioon (Siivouspäivä 2014a). Facebookissa Siivouspäivällä on yli 26 000 tykkääjää (Facebook 2014). Siivouspäivän ideana on, että kuka vaan voi lähteä ulos ja pistää kirpputorin pystyyn (Siivouspäivä 2014a). Myydä saa mitä vain käytettyjä tavaroita, sillä Siivouspäivä ei ole tarkoitettu ammattimaisesti kirpputoritoimintaa harjoittaville yrittäjille eikä uuden tavarankäyttäjille (Siivouspäivä 2014b). Kierrättämisestä tehdään helppoa ja samalla luodaan elävää ja vastuullista kaupunkikulttuuria. Tapahtuma on kerrallaan yhden päivän mittainen ja se yleensä järjestetään lauantaina. Tapahtumaan osallistuminen on ilmaista niin myyjille kuin ostajille. Ainakin Helsingissä tapahtuma valtaa keskustan puistot ja osallistujia on tuhansia. (Siivouspäivä 2014a.)

Myyntipaikkana voi toimia periaatteessa mikä vaan paikka kuten koti, katu, piha, työhuone, kerhotila tai urheilukenttä. Helsingin rakennusvirasto on ohjeistanut kuitenkin sen verran, että myyntipaikan tulee olla niin kutsutulla kovalla pinnalla, kuten kiveyksillä, asfaltilla tai hiekkakäytävillä. Nurmikoita ei saa vahingoittaa, vaikka puistoissa myyminen onkin sallittua. (Siivouspäivä 2014a.)

Siivouspäivällä ei ole virallista järjestäjää, vaan jokainen osallistuja on oma tapahtumansa järjestäjä. Osallistujien tulee itse huolehtia jälkiensä siivoamisesta. (Siivouspäivä 2014a.)

Tapahtuman yhteistyökumppaneita ovat muun muassa Kierrätyskeskus, Fida ja UFF. Yritykset ovat mukana tavarankeruussa ja ottavat vastaan lahjoituksia. Tavaroiden ja vaatteiden tulee olla ehjiä ja käyttökelpoisia. Sen sijaan Stena Technoworld Oy vastaanottaa sähkö- ja elektroniikkaromua sekä metalliromua. Myös toimivia laitteita voi lahjoittaa, jotka ohjataan keräyksen jälkeen suoraan uusiokäyttöön Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskukselle. Lisäksi Lassila & Tikanoja sekä Työ & Toiminta ry vastaanottavat elektroniikka- ja metalliromua. Lassila & Tikanoja on ainoa joka vastaanottaa myös ongelmajätettä. (Siivouspäivä 2014b.)

Ompelukahvila-tapahtuma

Joka kuun viimeinen perjantai järjestetään Helsingissä Ompelukahvila-niminen tapahtuma. Tapahtumaan voi osallistua kuka vaan ja osallistuminen on ilmaista. Paikan pääl-

lä on ompelukoneita vapaassa käytössä. Tapahtumaan voi mennä ompelemaan omista materiaaleista tai voi käyttää paikanpäältä saatavia ilmaisia materiaaleja. Myös ompelutarvikkeet kuten napit, langat ja sakset saa käyttöönsä. Tapahtumassa on paikalla vaatealan opiskelijoita Taideteollisesta korkeakoulusta, jotka tarvittaessa opastavat ja auttavat ompelutöiden kanssa. Myös valmiita esimerkkitoita on mahdollista ommella.

10 Vaatteiden tuunausprojekti yhteistyössä Fidan kanssa

Kevään ja kesän 2014 aikana olen tekemässä yhteistyöprojektia Fidan ja Aija Rouhaisen kanssa. Fidan ensimmäisen liikkeen avaamisesta tulee kuluneeksi 35 vuotta syksyllä 2014. Juhlavuoden kunniaksi minä ja Aija valmistamme molemmat Fidalle kuuden asukokonaisuuden malliston. Mallisto kiertää syksyllä näytillä Fidan myymälöissä.

Materiaalit ja tarvikkeet saamme Fidalta. Käymme itse Fidan Roihupellon lajittelupisteessä valitsemassa materiaalit kakkosvaatteista eli tuotteista, jotka eivät kelpaa sellaisenaan myymälöihin.

Ideana on muokata Fidalle lahjoitetuista vaatteista uusia käyttökelpoisia vaatteita. Samalla haluamme näyttää Fidan asiakkaille mitä kaikkea vanhasta vaatteesta voi saada aikaan. Tällöin jo hylätty ja huonoksi luokiteltu vaate saakin paljon lisääikää ja luonto kuormittuu pikkasen vähemmän. Haasteellisinta työssä tulee olemaan sopivien materiaalien löytäminen.

Itse haluan tehdä vaatteista erittäin katu-uskottavia ja sen näköisiä ettei niitä arvaa kierrätysmateriaaleista tehdyiksi. Haluan, että mallisto pystyy kilpailemaan niin ulkonäöllisesti kuin rakenteellisestikin muotiketjujen vaatteiden kanssa. Haluan tehdä vaatteista astetta persoonallisempia kuin vaateketjujen vaatteet ovat.

Vaatteet valmistetaan koossa 38, jotta ne sopivat Fidan mallinukeille. Syksyllä 2014 järjestetään Helsingin Kaapelitehtaalla Kierrätystehdas-tapahtuma, jossa mahdollisesti vaatteista pidetään muotinäytös. Loppujen lopuksi saamme vaatteet itsellemme, joka inspiroi tekemään vaatteista persoonallisia ja juuri itseni näköisiä. Olemme Aijan kanssa molemmat keskiveroa pienempiä suomalaisia naisia, joten joudumme muokkaamaan vaatteet vielä myöhemmin itsellemme sopivan kokoisiksi. Tämä pitää muistaa vaatteita suunnitellessa, ettemme tee turhan vaikeita rakenteista, jolloin vaateen pienennys olisi kovin hankalaa.

Teemme mallistomme omien mieltymystemme mukaan. Vaatteet tulevat olemaan suurimmaksi osaksi arkivaatteita; kevät, kesä, syksy käyttöön. Aijan mallistosta tulee aikuismaisempi ja enempi toimistotyylinen. Minun mallistostani tulee hieman leikkisämpi, katu-uskottavampi ja nuorekkaampi. Pidämme molemmat vaatteissa metalliyksityiskohdista, kuten vetoketjuista ja niiteistä. Vaikka molemmat teemme omat mallistot, pyrimme saamaan niistä yhtenäiset. Olemme molemmat hame- ja mekkonaisia, joten housuja tuskin mallistoissamme nähdään. Oma tyylini on tyttömäinen kukkamekkoineen ja lenkkareineen. Nahkatakki sopii mielestäni kaiken kanssa ja korkokenkiä käytän vain juhlissa. Yhdistän mielelläni todella tyttömäisiin ja pehmeisiin vaatteisiin rajuja ja yllättäviä yksityiskohtia. En osaa olla liian tyttömäinen, vaan jonkin särmikkään yksityiskohdan pitää rikkoa kokonaisuutta sopivasti.

Malliston suunnittelu lähtee ideoinnista. Minkälaisia vaatteita haluamme tehdä, mitä tarvitsemme, minkälaisille vaatteille olisi varmasti käyttöä? Ennen materiaalien hankintaa en uskalla miettiä mallistoa liian tarkkaan, sillä haluamaani materiaalia ei välttämättä ole saatavilla. Siksi on hyvä antaa avoimien ideoiden pulputa ja kehittyä, kunnes pääsemme valitsemaan materiaalit. Usein saan inspiraation materiaalista ja näen mitä siitä kannattaa tai voi valmistaa. Suuret kuviot sekä erikoiset pintarakenteet inspiroivat minua. Joskus jokin vaate on viehättävä sen yksityiskohtien vuoksi. Näiden seikkojen vuoksi odotan innolla pääseväni penkomaan Fidan lajittelupisteeseen.

Malliston ideana on näyttää Fidan asiakkaille mitä vanhoista vaatteista saa aikaa, joten vaatteiden tulee olla valmistuksen vaikeustasolta monenlaisia. Haluan tehdä muutama todella wau-fiiliksen antavan vaateen. Osa vaatteista pitää olla todella helppoja ja yksikertaisia valmistaa. Haluan malliston inspiroivan niin taitavaa, kuin vasta aloittelevaa ompelijaa. Muutama vaate saisi olla todella työstetty jokaista yksityiskohtaa myöden. Haluaisin valmistaa super-rajun, mutta söpön nahkatakanin. Takissa voisi olla niittejä ja ketjuja, mutta vastapainona esimerkiksi pitsiä. Haluaisin myös valmistaa vanhasta nahkatakista essumaisen hameen, jossa on olkaimet ja lappu edessä. Hameen kaveriksi valmistaisin jonkin todella helpon, mutta tyttömäisen paidan. Myös miesten kauluspaidoista haluaisin valmistaa muutaman tuotteen, kuten hihattoman topin kauluksilla sekä hameen. Niissä kankaan kuosi ja materiaali ovat tärkeässä osassa.

Mielestäni tuunauksessa on hyvä hyödyntää vaatteessa jo olevia rakenteita. Tuunatus- ta vaatteesta saa näkyä alkuperäiset yksityiskohdat, jotka voivat toimittaa uudessa vaatteessa aivan erilaista virkaa kuin alkuperäisessä vaatteessa. Itse olen esimerkiksi

käyttänyt ompelemassani nahkalaukussa olkaimena vanhan nahkatakkin vyötärökaitaletta. Se oli valmiiksi sopivan levyinen ja siinä oli tukikangas valmiina. Valmiiden rakenteiden käytössä säästää paljon aikaa sekä materiaaleja.

11 Analyysi ja yhteenveto

Vaatteiden kierrätys on monella tapaa mahdollista. Koska kierrätysmenetelmiä on useita, uskon jokaiselle käytetylle tekstiilille löytyvän sille sopivan menetelmän. Vaatteiden kierrätys ei sinänsä ole ongelma, vaan pikemminkin vaatteiden ylitarjonta. Jos vaatteita olisi vähemmän, niitä päätyisi myös vähemmän jätteeksi. Suomeen on onneksi tulossa uusi jätelaki koskien orgaanista jätettä vuonna 2016, jolloin maantuvia tekstiilejä ei saa enää laittaa kaatopaikalle.

Tekstiilien kierrätys on jo nyt tehokasta Suomessa, mutta tuntuu ettei kaikkia kierrätystapoja käytetä tarpeeksi tehokkaasti. On hienoa, että myös huonokuntoisia vaatteita voidaan hyödyntää ja valmistaa niistä uusia tuotteita. Esimerkiksi vanhoista vaatteista valmistetut teollisuuden siivousliinat ovat mielestäni todella hieno juttu ja vielä hienompaa olisi, jos vanhoista vaatteista voisi valmistaa myös kuluttajille vastaavanlaisia tuotteita.

Koska käytettyjen vaatteiden suosio on suuri, olisi hyvä, että kierrättämisestä puhuttaisiin avoimemmin. Ihmisten tulisi saada tietää, etteivät kaikki heidän lahjoittansa vaatteet päädy eteenpäin vaatteena, vaan vaate saatetaan kierrättää silppuamalla tai polttamalla. Moni hyväntekeväisyysjärjestö, joka kerää vaatteita, voisi mielestäni kertoa avoimemmin kotisivuillaan vaatteiden ja tavaroiden kierrätyksestä. Tällöin asiakkaalle ei jäisi ilmaan leijuvia kysymyksiä eikä turhia oletuksia siitä, mitä hänen lahjoittamilleen vaatteille tapahtuu. Luulen ihmisten miettivät silloin tarkemmin mille hyväntekeväisyysjärjestölle vaatteensa lahjoittavat, jos he tietäisivät miten vaatteet saatetaan kierrättää. Fidan kierrätystapa on erittäin hyvä, sillä heidän kauttaan myös huonokuntoiset vaatteet päätyvät muualle kuin kaatopaikalle.

H&M oli positiivinen yllättäjä. On hienoa, että vaatekaupassa vastaanotetaan vaatteita ja vieläpä sellaisia jotka voivat olla rikki tai likaisia. Sen sijaan H&M:n tarjoama etukuponki on mielestäni ristiriitainen. Sillä kannustetaan ostamaan uutta ja samalla kierrättämään. Tällöin vaatteen määrä ei niinkään vähene, vaan vanha vaate korvataan uu-

della. Toivon silti, että etu houkuttelee ihmisiä viemään vanhat vaatteensa mieluummin H&M:lle keräykseen kuin heittämään vaatteet roskiin.

Tuunaus on tärkeä ja ajankohtainen aihe. Tuunaalla voidaan itse luoda uutta ja pidentää vaatteen ikää. Tällöin vaatejätteen määrä vähenee ja vanhaa hyödynnetään tehokkaammin. Siksi koin tärkeäksi kertoa työssäni vaatteiden tuunamisesta, jos se saisi muutkin innostumaan aiheesta.

Lähteet

Kirjalliset lähteet:

Ahokumpu, Anna-Liisa 2006. Käytettyjen tekstiilien ja huonekalujen uudelleenkäyttö- ja kierrätysmahdollisuuksien kartoitus.

http://www.kierratyskeskus.fi/files/32/UE_Uudelleenkayttoraportti.pdf

Ahonen Tuuli 2012. Poistotekstiilien hyödyntäminen. Opinnäytetyö. Forssa: Hämeen ammattikorkeakoulu.

<http://www.poistotekstiilit.fi/DowebEasyCMS/Sivusto/Dokumentit/TuuliAhonenOppari.PDF>

Dafecor 2014a. Verkkojulkaisu <http://www.dafecor.fi/dafecor-1/> (Luettu 26.3.2014)

Dafecor 2014b. Tuotantoprosessi. Verkkojulkaisu <http://www.dafecor.fi/dafecor-1/Dafecor/tuotantoprosessi/> (Luettu 26.3.2014)

Dafecor 2014c, Verhoilu. Verkkojulkaisu <http://www.dafecor.fi/verhoilu/> (Luettu 26.3.2014)

Dafecor 2014d. Teollisuuspyyhkeet. Verkkojulkaisu.

<http://www.dafecor.fi/teollisuuspyyhkeet/ecowipe/> (Luettu 26.3.2014)

Dafecor 2014e. Muut ympäristötuotteet. Verkkojulkaisu. <http://www.dafecor.fi/muut-ymparistotuotteet/> (Luettu 26.3.2014)

EkoCenter JykaTuote 2014a. Kierrätys. Verkkojulkaisu

<http://www.jyvaskylankatulahetys.fi/ekocenterjykatuote/kierratys.html> (Luettu 26.3.2014)

EkoCenter JykaTuote 2014b. Konepyyhkeet. Verkkojulkaisu

<http://www.jyvaskylankatulahetys.fi/ekocenterjykatuote/konepyyhkeet.html> (Luettu 26.3.2014)

Erkinheimo, Anna 8.12.2013. Mahdoton. Suomalainen Pure Waste Textiles mullistaa kankaiden kierrättämisen. Verkkojulkaisu. <http://mahdoton.fi/2013/12/suomalainen-pure-waste-textiles-mullistaa-kankaiden-kierrattamisen/> (Luettu 29.3.2014)

Facebook 2014. Siivouspäivä. Verkkojulkaisu. <https://www.facebook.com/siivouspaiva> (Luettu 4.4.2014)

Fida 2012. Fida pähkinän kuoressa. Verkkojulkaisu. <http://www.fida.info/fida-info/tietoa-fidasta/fida-pahkinankuoressa/> (Luettu 6.3.2014)

Fida 2014a. Fidan toiminnan rahoitus. Verkkojulkaisu. <http://www.fida.info/fida-info/tietoa-fidasta/fidan-toiminnan-rahoitus/> (Luettu 6.3.2014)

Fida 2014b. Kehitysyhteistyö. Verkkojulkaisu.

<http://www.fida.info/tyomme/kehitysyhteistyö/> (Luettu 6.3.2014)

Fida 2014c. Historian havinaa. Verkkojulkaisu. <http://www.fida.info/fida-info/tietoa-fidasta/historian-havinaa/> (Luettu 6.3.2014)

Hinkkala, Helena 2011. Tekstiili kierrätyksen esiselvitys - Poistotekstiilimassojen hyödyntämistapojen edistäminen jätehierarkian mukaisesti. Hämeen ammattikorkeakoulu. http://portal.hamk.fi/portal/page/portal/HAMKJulkisetDokumentit/Tutkimus_ja_kehitys/HAMKin%20hankkeet/velog/VALMIS_Helenan%20selvitys010611.pdf

H&M 2014a. Kauan eläköön muoti. Verkkajulkaisu. <http://www.hm.com/fi/longlivefashion#path=1.1&transition=10&duration=500> (Luettu 18.3.2014)

H&M 2014b. Näin se toimii. Verkkajulkaisu. <http://www.hm.com/fi/longlivefashion#path=1.1.1&transition=10&duration=500> (Luettu 18.3.2014)

Jyka-kauppa 2014. Tervetuloa. Verkkajulkaisu. <http://jyka-kauppa.mycashflow.fi/> (Luettu 26.3.2014)

Kierrätystehdas 2014a. Ekologisen kulttuurin suur tapahtuma Kaapelitehtaalla 26.-27.4.2014. Verkkajulkaisu. <http://www.kierratystehdas.fi/2014/03/ekologisen-kulttuurin-suurtapahtuma-kaapelitehtaalla-26-27-4-2014/#more-5431> (Luettu 4.4.2014)

Kierrätystehdas 2014b. Ilmaistori. Verkkajulkaisu. <http://www.kierratystehdas.fi/ilmaistori/> (Luettu 4.4.2014)

Kierrätystehdas 2014c. Pajat. Verkkajulkaisu. <http://www.kierratystehdas.fi/ohjelma/tyopajat/> (Luettu 4.4.2014)

Kontti 2014a. Punainen Risti. Tavaratalot. Verkkajulkaisu. <http://kontti.punainenristi.fi/tavaratalot> (Luettu 18.3.2014)

Kontti 2014b. Punainen Risti. Lahjoita Konttiin. Verkkajulkaisu. <http://kontti.punainenristi.fi/lahjoita-konttiin> (Luettu 18.3.2014)

Kontti 2014c. Punainen Risti. Keräyslaatikot. Verkkajulkaisu. <http://kontti.punainenristi.fi/kerayslaatikot> (Luettu 18.3.2014)

Kontti 2014d. Punainen Risti. Tavara-apua kotiin ja ulkomaille. Verkkajulkaisu. <http://kontti.punainenristi.fi/lahjoita-konttiin/tavara-apu> (Luettu 18.3.2014)

Kontti 2014e. Punainen Risti. Kontti-ketju. Verkkajulkaisu. <http://kontti.punainenristi.fi/kontti-ketju> (Luettu 18.3.2014)

Kontti 2014f. Punainen Risti. Sinulle tarpeeton on toiselle aarre. Verkkajulkaisu. <http://kontti.punainenristi.fi/lahjoita-konttiin/mita-voi-lahjoittaa> (Luettu 18.3.2014)

Mäki-Petäjä, Päivi 13.2.2012. Kaatopaikoille mätetään kymmeniä miljoonia kiloja vaatejätettä. MTV. Verkkajulkaisu <http://www.mtv.fi/uutiset/kotimaa/artikkeli/kaatopaikoille-matetaan-kymmenia-miljoonia-kiloja-vaatejätettä/1874114> (Luettu 6.3.2014)

Pelastusarmeija 2014a. Historia. Verkkajulkaisu. <http://pelastusarmeija.fi/me/tutustu/historia/> (Luettu 18.3.2014)

Pelastusarmeija 2014b. Tietoa meistä. Verkkajulkaisu. <http://pelastusarmeija.aishop.fi/tietoa-meista/> (Luettu 18.3.2014)

Pelastusarmeija 2014c. Näin lahjoitat meille. verkkojulkaisu.
<http://pelastusarmeija.aishop.fi/nain-lahjoitat-meille/> (Luettu 18.3.2014)

Pelastusarmeija 2014d. Kierrätys. Verkkojulkaisu.
<http://pelastusarmeija.fi/kierr%C3%A4tys/> (Luettu 18.3.2014)

Punainen Risti 2014a. Logistiikkakeskus. Verkkojulkaisu.
<http://www.punainenristi.fi/logistiikkakeskus> (Luettu 18.3.2014)

Punainen Risti 2014b. Historia. Verkkojulkaisu. <http://www.punainenristi.fi/tutustu-punaiseen-ristiin/historia> (Luettu 18.3.2014)

Punainen Risti 2014c. 1910-luku: Suomi itsenäistyy ja sotii. Verkkojulkaisu.
<http://www.punainenristi.fi/tutustu-punaiseen-ristiin/historia/1910-luku> (Luettu 18.3.2014)

Pure Waste Textiles 2014a. About us. Verkkojulkaisu.
<http://www.purewastetextiles.com/about-us/> (Luettu 29.3.2014)

Pure Waste Textiles 2014b. Products & Services. Verkkojulkaisu.
<http://www.purewastetextiles.com/products-services/> (Luettu 29.3.2014)

Pure Waste Textiles 2014c. Home. Verkkojulkaisu. <http://www.purewastetextiles.com/> (Luettu 29.3.2014)

Siivouspäivä 2014a. Info. Verkkojulkaisu. http://siivouspaiva.com/fi_FI/info.php (Luettu 4.4.2014)

Siivouspäivä 2014b. Siisteys ja kierrätys. Verkkojulkaisu.
http://siivouspaiva.com/fi_FI/sk.php (Luettu 4.4.2014)

Siltaoja, Mataleena 28.3.2014. Uusi Suomi. Suomalainen firma kehitti uuden menestyvän eko-tuotteen. Verkkojulkaisu <http://www.uusisuomi.fi/elama-ja-tyyli/67812-suomalainen-firma-kehitti-uuden-menestyvan-eko-tuotteen> (Luettu 29.3.2014)

Talvenmaa, Päivi 1998. Tekstiilit ja ympäristö. Helsinki: Tekstiili- ja vaateusteollisuus.

Tiensuu, Maaret 12.9.2013. Tekstiilien kierrätys pakolliseksi – Mitä vaatejätteelle tapahtuu? MTV. Verkkojulkaisu
<http://www.mtv.fi/koti/arki/artikkeli.shtml/2013/09/1803473/tekstiilien-kierratys-pakolliseksi--mita-vaatejatteelle-tapahtuu> (Luettu 6.3.2014)

UFF 2014a. UFF. Verkkojulkaisu. <http://www.uff.fi/uff.php> (Luettu 6.3.2014)

UFF 2014b. Vaatekeräys. Verkkojulkaisu. <http://www.uff.fi/vaatekerays.php> (Luettu 6.3.2014)

UFF 2014c. Yrityksille. Verkkojulkaisu. <http://www.uff.fi/yrityksille.php> (Luettu 6.3.2014)

UFF 2014d. Mitä vaatteille tapahtuu. Verkkojulkaisu. <http://www.uff.fi/mita-vaatteille-tapahtuu.php> (Luettu 6.3.2014)

UFF 2014e. Myymälät. Verkkojulkaisu. <http://www.uff.fi/myymalat.php> (Luettu 6.3.2014)

Valtioneuvosto 2.5.2013. Valtioneuvoston asetus rajoittaa orgaanisen jätteen sijoittamista kaatopaikalle. Verkkojulkaisu
<http://valtioneuvosto.fi/ajankohtaista/tiedotteet/tiedote/fi.jsp?oid=384444> (luettu 14.4.2013)

Wikipedia 2014. Fida International. Verkkojulkaisu.
http://fi.wikipedia.org/wiki/Fida_International (Luettu 6.3.2014)

Muut lähteet

Haimila, Tiina 2014. Kehittämispäällikkö. Fida. Haastattelu: 17.3.2014

Välimäki, Teija 2014. Lajittelukeskuksen laatuvaava. Fida. Haastattelu: 17.3.2014

Paakkola, Tanja. UFF. Sähköposti: 7.3.2014

Välimäki, Teija 2014. Lajittelukeskuksen laatuvaava. Fida. Henkilökohtainen tiedonanto 18.3.2014

Asiantuntijahaastattelun kysymykset

Kysymyksiä Fidalle

1. Milloin Fida on alkanut keräämään vaatteita?
2. Mistä idea vaatteiden kierrätykseen lähti ja kuka sen keksi?
3. Missä ja miten kierrätys alkoi (keräysastiat, myymälät)?
4. Kuinka paljon vaatteita alku aikoina kerättiin ja paljonko niitä myytiin? Paljonko oli jätettä?
5. Miten vaatteiden keräys tapahtuu nykyään? Missä ja miten?
6. Kuinka paljon vaatteita lahjoitetaan Fidalle (esim. vuonna 2013)?
7. Onko lahjoitettujen vaatteiden määrä kasvanut, jos on niin kuinka?
8. Mitä vaatteelle tapahtuu kun se on lahjoitettu Fidalle (koko prosessi keräysastiasta myymälään/jätteeksi)?
9. Minkälaisia vaatteita Fida saa? Uusia, vanhoja, vintagea, nykymuotia, rikkinäisiä, likasia?
10. Kuinka paljon saadaan lahjoituksena naisten, miesten ja lasten vaatteita?
11. Kuinka paljon lahjoitetuista vaatteista päätyy myyntiin?
12. Jääkö lahjoitetut vaatteet Suomeen vai viedäänkö niitä ulkomaille apua tarvitseville?

13. Millä perustein vaatteet lajitellaan?
14. Mitä myyntiin kelpaamattomille vaatteille tapahtuu? Kuinka paljon kierrätetään uudelleen jollain tapaa ja paljonko menee jätteeksi?
15. Kuinka paljon tulee jätettä? Mitä se maksaa Fidalle (esim vuonna 2013)?
16. Kuinka monta myymälää Fidalla on? Myydäänkö vaatteita muualla kuin myymälöissä?
17. Kuinka paljon vaatteita myydään (esim. kpl, kiloina ja/tai euroina)?
18. Kauanko vaatteet ovat keskimäärin myynnissä? Mitä tapahtuu vaatteille jotka eivät myy?
19. Minkälaiset vaatteet myyvät parhaiten, entä huonoiten?
20. Miten miesten, naisten ja lasten vaatteet myyvät(esim prosentteina)
21. Kauanko vaatteen matka kierrätysastiasta myymälään kestää?
22. Kuinka monta henkilöä vaatteiden kierrätys Fidassa työllistää, mm. kuskit, lajittelijat, myyjät?
23. Missä päin Suomea Fida saa eniten lahjoituksia?
24. Missä myydään eniten? Entä missä vähiten? Mikä on parhaiten vaatteita myyvä myymälä?

